

OULUN YLIOPISTO
Toiminta- ja taloussuunnitelma
2008–2011

Yliopiston hallitus 7.2.2007

SISÄLLYSLUETTELO

I Johdanto	1
1.1 Yleistä	1
1.2 Päälinjauksia	1
2 Oulun yliopiston strategia vuosille 2007–2009	2
2.1 Peruslähtökohdat	2
2.2 Oulun yliopiston strategiset kehittämiskohteet	5
3 Tulossopimuskauden 2007–2009 toiminnalliset linjaukset	6
- Peruslähtökohdat	6
- Osaamista yhteistyöllä	8
- Tutkimus ja tutkijankoulutus	9
- Perustutkintokoulutus	10
- Kansainvälistyminen	11
- Yhteiskunnalliset palvelutehtävät	13
- Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	17
- Toiminnallinen tehokkuus ja laatu	18
4 Tieteenalojen strategiset linjaukset	20
4.1 Monialaisuuden ja tieteidenvälisyyden vahvistaminen	20
4.2 Tulosityksikkökohtaisia linjauksia	22
- Humanistinen tiedekunta	22
- Kasvatustieteiden tiedekunta	23
- Luonnontieteellinen tiedekunta	25
- Taloustieteiden tiedekunta	26
- Teknillinen tiedekunta	27
- Lääketieteellinen tiedekunta	29
- Kajaanin yliopistokeskus	30
5 Vuonna 2008 alkavaksi esitettävät hankkeet	32
6 Rakennusinvestointisuunnitelma	34

Raportti opettajankoulutuksen laajennusohjelmien toteutuksesta, 2 s.
 Harjoittelukoulujen tuloksellisuuden arviointi 2006, 4 s.

I Johdanto

I.1 Yleistä

Oulun yliopiston vuosien 2008–2011 toiminta- ja taloussuunnitelman perustana on syksyllä 2006 uudistettu yliopiston kokonaisstrategia. Välittömien toimenpiteiden osalta kokonaisstrategia tähtää seuraavalle tulossopimuskaudelle 2007–2009.

Elokuussa 2006 yliopiston hallituksessa hyväksyttiin Oulun yliopiston rakenteellisen kehittämisen ohjelma vuosille 2007–2011. Ohjelmassa esitetään keskeiset toimenpiteet edellisellä suunnittelu-kaudella toteutetun kehittämis- ja sopeuttamisohjelman jatkamiseksi osana opetusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmaa. Näiden suunnitelma-asiakirjojen lisäksi TTS-valmistelussa on keskeisenä lähtökohtana otettu huomioon opetusministeriön ohjeet (22.6.2006) keväällä 2007 käytävistä tulosneuvotteluista sekä näiden ohjeiden ja yliopiston omien ohjeiden (28.4.2006) perusteella tulosyksiköissä laaditut suunnitelmat ja esitykset sekä syksyn 2006 sisäisissä tulosneuvotteluissa esillä olleita asioita. Lisäksi on otettu huomioon yliopistojen johdon ja opetusministeriön välisillä neuvottelupäivillä (23.–24.11.2006) esille nousseita näkökohtia.

I.2 Päälinjauksia

Oulun yliopisto on kansallisesti ja kansainvälisesti laadukas ja vaikuttava sekä haluttu yhteistyökumppani tutkimus- ja koulutusyksikkönä. Yliopisto voimistaa edelleen kilpailukykyisyyttään parantamalla perustutkimuksensa laatua ja lisäämällä tutkimusvolyyymiään. Erityisen painokkaasti kehitetään kansainvälistä tutkimusyhteistyötä ja eurooppalaista tutkimuskumppanuutta. Perinteisesti vahva ja arvostettu sekä laadukas perusopetus pidetään korkeimmalla kansallisella tasolla, opetusta kansainvälistetään ja englanninkielisen opetuksen määrää lisätään merkittävästi. Yliopiston perustehtävien — tutkimuksen ja opetuksen — korkea laatu ja kilpailukykyisyys mahdollistavat samalla vaikuttavan ja tuloksellisen yhteiskunnallisen palvelutehtävän ja alueellisen toiminnan edistämisen. Oulun yliopisto on vaikutusalueellaan Pohjois-Suomessa merkittävin henkisen sekä aineellisen hyvinvoinnin takaaja ja edistäjä.

Yliopisto jatkaa profiloitumistaan ja painoalojensa kehittämistä vankan ja monitieteellisen perustutkimustoiminnan pohjalta. Painoalatoimintaa vahvistetaan yliopiston sisällä tieteidenvälisyyttä edistämällä ja yhteistyön tiivistämisellä muiden yhteistyöyliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Yliopiston painoaloja informaatiotekniikkaa ja langatonta viestintää, biotekniikkaa ja molekyyliilääkettä sekä pohjoisuus- ja ympäristöalaa kehitetään tulevalle suunnittelukaudella entistä määrätietoisemmin globaalit haasteet vastaanottaen. Opetuksessa yliopistolla on tärkeä ja voimakas rooli puolen Suomen opettajien kouluttajana.

Oulun yliopiston keskeisenä päämääränä on tulossopimuskaudella 2007–2009 sekä toiminta- ja taloussuunnitelmakaudella 2008–2011 myös tulokunnan parantaminen. Tämä tarkoittaa tutkimuksen laadun kehittämistä, tutkimuksen ja opetustoiminnan kansainvälistämistä sekä perus- että tohtoritutkintotavoitteiden nykyistä parempaa saavuttamista. Erityisesti tohtoritutkintojen määrää lisätään yliopiston sisäisiä tohtorikouluja kehittämällä sekä valtakunnallisiin ja kansainvälisiin tohtoriohjelmiin hakeutumalla. Tutkintotavoitteiden saavuttamiseen pyritään hammaslääketieteellisellä, luonnontieteellisellä ja teknillistieteellisellä koulutusalueella yliopiston sisäisin kehittämistoimenpitein. Tutkintotavoitteiden saavuttamisella ja toteutettavilla toimenpiteillä on selvä yhteys perusrahoituksen turvaamiseen sekä kolmen eri tulosalueen (koulutus, tutkimus ja yhteiskunnallinen palvelutehtävä) menestymiseen.

2 Oulun yliopiston strategia vuosille 2007–2009

2.1 Peruslähtökohdat

Yliopistojen kansallinen ja kansainvälinen toimintaympäristö on nopeassa muutoksessa. Tietoyhteiskuntakehitys, koulutus- ja tutkimusympäristöjen kansainvälistyminen, alueellisen innovaatiotoiminnan tiivistyminen, elinikäisen koulutuksen merkityksen lisääntyminen sekä väestön ikärakenteen muutos ovat muutamia monista tulevaisuuden haasteista.

Oulun yliopisto on kansainvälinen tiede- ja sivistysyliopisto, jonka ydinosamasta on monitieteinen perustutkimus ja siihen kytkeytyvä opetus. Yliopistossa tehdään tutkimusta 70 eri tieteenalalla. Tunnetuin se on kuitenkin ollut saavutuksistaan tekniikan alalla. Monilla huipputekniikan tuotteilla kuten matkapuhelimilla, matkaviestinjärjestelmillä, sykemittareilla ja älykorteilla on vahva oululainen tiedetausta.

Oulun yliopiston kouluttamat erikoisalojen asiantuntijat ja monialaiset osaajat sijoittuvat hyvin työelämään, koska opetussisältöjä kehitetään koko ajan vastaamaan alueellisen, kansallisen ja kansainvälisen työelämän nykyisiä ja tulevia osaamistarpeita. Yliopiston kansainvälinen kampus ja kasvukeskus Oulu ja on opiskelijoille virikkeellinen opiskeluympäristö. Koulutuksessa ja tutkimuksessa (17 000 opiskelijaa ja 3000 työntekijää) Oulun yliopisto hyödyntää laajaa monitieteisyyttään, nykyaikaisista tutkimus- ja koulutusympäristöään sekä tiiviitä suhteitaan elinkeinoelämän ja muiden kansallisten ja kansainvälisten yhteistyökumppaniensa kanssa. Vahvuksiinsa perustuen yliopisto on noussut kansainväliseksi asiantuntijaksi painoaloillaan, jotka ovat tärkeitä sekä alueellisen että kansallisen hyvinvoinnin edistämisen kannalta.

Oulun yliopiston perustehtävä

Oulun yliopiston tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta, sivistystä ja kulttuuria, vahvistaa kansallista kilpailukykyä ja hyvinvointia edistävää osaamista sekä turvata korkeasti koulutetun työvoiman ja tutkijakunnan saatavuus vaikutusalueellaan.

Oulun yliopisto vuonna 2012

Oulun yliopisto on tiedeyliopisto, jonka tutkimus ja siihen kytkeytyvä opetus ovat korkeaa kansainvälistä tasoa. Yliopistossa on kolme tutkimuksen painoalaa, informaatioteknologia ja langaton viestintä, biotekniikka ja molekyyliäätiede sekä pohjoisuus ja ympäristö. Painoaloilla yliopiston osaaminen on maailman huippua. Painoalojen lisäksi yliopistolla on kansainvälisesti vahvaa osaamista useilla tieteenaloilla.

Oulun yliopiston toimintaa ohjaavat arvot

Oulun yliopisto sitoutuu tiedeyhteisönä yleisiin tieteellisen toiminnan periaatteisiin ja hyvästä tieteellisestä käytännöstä annettuihin suosituksiin sekä seuraaviin arvoihin:

1. Yhteisöllisyys

Hyvä keskusteluyhteys, avoimuus ja keskinäinen arvonanto ovat menestyksemme kulmakiviä. Pannostamme sekä opiskelijoihin että henkilöstöön, jotta he voivat tehdä parhaansa omassa työssään ja tiedeyhteisössä. Arvostamme ja palkitsemme onnistumisia. Etsimme uusia mahdollisuuksia avata ja syventää tieteiden välistä keskustelua ja yhteistyötä.

2. Edelläkävijyys

Aloitteellisuus ja uudenlainen ajattelu ovat toimintamme ohjenuoria. Arvioimme avoimesti ja kriittisesti onnistumistamme kaikessa toiminnassamme. Etsimme ennakkoluulottomasti ja rohkeasti uusia toimintatapoja ja luovumme asioista, jotka eivät palvele päämääriämme. Olemme tuloksellisia ja vaikuttavia emmekä tingi toimintamme korkeasta laadusta. Luomme edellytyksiä uusille avauksille ja innovaatioille. Tähtäämme kehityksen kärkeen ja vaikutamme merkittävästi kansalliseen kehitykseen.

3. Kumppanuus

Toiminta kansainvälisessä tiedeyhteisössä on yliopiston tieteellisen uusiutumisen perusta. Seuraamme valppaasti ja ennakoimme maailmanlaajuisia, kansallisia ja alueellisia kehityssuuntia yhteiskunnan eri aloilla. Valitsemme kumppanimme. Edustamme uusinta asiantuntemusta toimiessamme yhteistyössä korkeakouluyhteisön, sivistys- ja palvelujärjestelmän sekä yritysten ja elinkeinoelämän kanssa.

Oulun yliopiston strateginen vaikutusketju

Oulun yliopisto haluaa kehittyä kansainvälisesti korkeatasoisena tiedeyhteisönä tieteen ja ympäröivän yhteiskunnan tarpeet huomioon ottaen. Kehittämistä koskevat tavoitteet sovitaan opetusministeriön kanssa yhteisesti. Tulosohjauksen havainnollistajana ja yliopiston strategian laadinnan lähtökohtana on valtionhallinnon tulosprisma. Sen perusideana on, että voimavarat ja tavoitteet sekä toiminnan tehokkuus ja laatu saatetaan mahdollisimman hyvin tasapainoon keskenään ja että toiminnalla saadaan kustannustehokkaasti aikaan halutut vaikutukset. Strateginen vaikutusketju konkretisoi yliopiston yhteiskunnallista vaikuttavuutta, toiminnan välittömiä vaikutuksia, onnistumista kuvaavia suoritteita, toimintaprosessien laatua sekä voimavaroja ja resursseja. Vaikutusketjun avulla

määrittellään Oulun yliopiston strategiset hankkeet. (kts. Tulosohjauksen käsikirja, valtiovarainministeriö 2/2005, 28).

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Uusin tieteelliseen tutkimukseen perustuva tieto ja osaaminen vaikuttavat yhteiskunnan kehitykseen

Välittömät ja suorat vaikutukset

Tietopohjainen osaaminen, luovuus ja innovoivuus voimistuvat kaikilla Oulun yliopiston edustamilla aloilla ja alueilla

Menestymistä kuvaavat suoritteet

Opetusministeriön tulosohjausmallin suoritteet ja muut tiedeyhteisölliset suoritteet

Toimintaprosessit ja niiden laatu

Toimintaprosesseja tehostetaan ja niiden läpinäkyvyyttä ja laatua parannetaan

Voimavarat ja resurssit

Voimavaroja kohdennetaan tutkimuksen ja koulutuksen strategisiin hankkeisiin
Strategista johtamista voimistetaan
Osaamista kehitetään prosessien suorituskyvyn vahvistamiseksi

Oulun yliopiston strategiset tavoitteet

Oulun yliopisto vahvistaa vetovoimaisuuttaan tutkimus- ja oppimisympäristönä. Vetovoimaisuus edellyttää erityisesti seuraavia asioita:

- Tutkimus on tieteellisesti korkeatasoista ja vahvuusalueilla kansainvälistä huippua.
- Opetus kytkeytyy tiiviisti ja systemaattisesti tutkimukseen ja on korkeatasoista ja ajanmukaista.
- Yhteiskunnallinen vuorovaikutus luo innovaatioita ja edistää alueiden elinvoimaisuutta.

2.2 Oulun yliopiston strategiset kehittämiskohteet

Tutkimus

Oulun yliopiston merkitys korostuu erityisesti Pohjois-Suomen kulttuurin, kilpailukyvyyn ja hyvinvoinnin kehittämisessä sekä kansallisessa ja alueellisessa innovaatiojärjestelmässä. Tämä edellyttää kansainvälistymisen sekä tutkimus- ja innovaatiotoiminnan edellytysten kehittämistä. Oulun yliopisto profiloituu tiedeyliopistoksi, jonka tutkimusta kehitetään entistä laadukkaammaksi ja kansainvälisesti arvostetummaksi. Tieteellinen perustutkimus — tiedeyhteisön omiin tavoitteisiin ja uteliaisuuteen perustuva, lyhyen aikavälin hyödyntämisintresseistä vapaa tutkimus — on yliopiston ydinosaamista.

Yliopisto valmistelee tulossopimuskaudella 2007–2009 toimenpideohjelman ja hankkeistamissuunnitelman seuraavista kehittämiskohteista:

- Tutkijaurajärjestelmä
- Tutkijakoulutus
- Profilointi ja huippuyksiköt
- Kansainvälistäminen
- Rekrytointi
- Infrastrukturi

Koulutus

Oulun yliopiston opetuksen ja opiskelun kehittämisen toiminta-ajatuksena on tiedeyhteisöllisyys ja vahva tieteeseen pohjautuva sisältöosaaminen sekä yhä voimakkaammin kansainvälisyys, mikä näkyy lisääntyvänä yliopistojen yhteistyönä erityisesti Euroopan korkeakoulutusalueella. Opetuksen ja ohjauksen laatua parannetaan toimintaa jatkuvasti analysoimalla ja opetuksen laatuja järjestelmää kehittämällä. Tutkintorakennemuutos saatetaan päätökseen, uuden tutkintorakenteen toimivuutta analysoidaan ja opetussuunnitelmia kehitetään erityisesti tutkimukseen pohjautuvan sisältöosaamisen ja parhaiden oppimispolkujen ja -prosessin rakentamiseksi. Yliopiston antamalle opettajankoulutukselle laaditaan selemmän profiloitumisen sisältävä toimenpideohjelma.

Yliopisto valmistelee tulossopimuskaudella 2007–2009 toimenpideohjelman ja hankkeistamissuunnitelman seuraavista kehittämiskohteista:

- Opetuksen tiedelähtöisyys
- Kansainvälistäminen
- Opiskelijarekrytointi ja opiskelijavalinnat
- Opettamisen ja opiskelun vaatimustaso
- Opiskelijoiden valmistuminen
- Työelämärelevanssi
- Opetus- ja oppimiskulttuuri
- Opettajankoulutus

Yhteiskunnallinen vuorovaikutus

Yliopisto toteuttaa yhteiskunnallista tehtäväänsä toimimalla läheisessä vuorovaikutuksessa toimintaympäristönsä kanssa sekä tutkimuksessa että koulutuksessa.

Yliopisto valmistelee tulossopimuskaudella 2007–2009 toimenpideohjelman ja hankkeistamissuunnitelman seuraavista kehittämiskohteista:

- Innovaatiotoiminta ja -palvelut
- Alue toiminnan arviointi, kokoaminen ja uudistava kehittäminen

Johtaminen

Yliopisto on asiantuntijaorganisaatio, jossa yliopiston henkilöstö ja opiskelijat tekevät yliopiston tulokset. Yliopistoyhteisön toimintaa johdetaan niin, että yliopisto voi menestyä ja olla jokaiselle työntekijälleen hyvä työpaikka. Henkilöstöjohtamisen merkitystä korostetaan ja tuetaan esimiehiä johtamistyössä. Henkilöstö voi vaikuttaa omaan työhönsä ja oman yksikkönsä toimintaan kehityskeskustelujen avulla sekä työyksikkö- ja laitoskokouksissa. Avoin vuoropuhelu varmistaa työhyvinvointia ja hyvän ilmapiirin toteutumista työyhteisössä. Keskustelukulttuurin läpivienti koko yliopistossa niin yksilö- kuin yhteisötasollakin on keskeinen tavoite. Oulun yliopiston johtamisjärjestelmää kehitetään alkavalla strategiakaudella.

Yliopisto valmistelee tulossopimuskaudella 2007–2009 toimenpideohjelman ja hankkeistamissuunnitelman seuraavista kehittämiskohteista:

- Hallinto ja tukipalvelut
- Taloussuunnittelu ja -prosessit
- Johtamisen ammattimaistaminen
- Kannustavuus ja palkitseminen
- Opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointi
- Rekrytointijärjestelmä

3 Tulossopimuskauden 2007–2009 toiminnalliset linjaukset

Peruslähtökohdat

Oulun yliopiston keskeisiä kehittämiskohteita tulossopimuskaudella 2007–2009 ovat tutkimuksen laadun kohottaminen, tutkimustoiminnan ja peruskoulutuksen sekä jatkokoulutuksen kansainvälisyyden vahvistaminen ja opettajankoulutuksen kehittäminen. Yliopisto vahvistaa ja kehittää rakenteita ja toimintaprosesseja niin, että tämä mahdollistaa voimavarojen suuntaamisen profiloinnin mukaisesti ja parantaa luovuuden ja innovaatiotoimintojen edellytyksiä.

Yliopiston vahvuutena on monialaisuus ja laaja osaamispohja nykyisillä painoaloilla: informaatiotekniikassa ja langattomassa viestinnässä, biotekniikassa ja molekyyli- ja lääketieteessä sekä pohjoisuus- ja ympäristöosaamisessa. Yliopistolla on edelleen monipuolista osaamista edustamallaan koulutus- ja tieteenaloilla, vahvaa verkostoitumista toimintaympäristöön, kehittyneet alueellisen toiminnan strategiat, rakenteet ja toimintakäytännöt. Uhkina toiminnalle ovat perusrahoituksen jälkeensä jääneisyys, rekrytointipohjan kaventuminen Pohjois-Suomen väestönkehityksen johdosta sekä opiskelijavalin-

toihin vaikuttavana seikkana pitkän matematiikan, fysiikan ja kemian lukion oppimäärän suorittaneiden ylioppilaiden vähäinen määrä.

Kehittämisen perustana ovat inhimilliset ja taloudelliset voimavarat sekä yliopiston sisäiset prosessit ja rakenteet. Kehittämiselle tärkeiden perustekijöiden on oltava kunnossa, jotta yliopisto menestyy kaikilla kolmella keskeisellä tulosalueella koulutuksessa, tutkimuksessa ja yhteiskunnallisessa palvelutehtävässä. Sisäisten prosessien ja rakenteiden kyky säilyttää joustavuutensa, kyky kehittyä ja uusiutua ovat yliopiston kilpailukyvyyn kannalta keskeisiä menestymisen tekijöitä. Onnistuminen tutkimuksessa, koulutuksessa ja yhteiskunnallisissa palvelutehtävissä takaa myös talouden suotuisan kehittymisen, korkeatasoisten tutkijoiden, opettajien, opiskelijoiden ja muun henkilökunnan rekrytoinnin. Yliopiston muutosherkkyuden ja reagoitakyvyn sisäisille ja ulkoisille paineille tulee olla hyvä ja joustava. Tarvetta on rakenteiden ja prosessien muutoksiin. Yliopiston monitieteisyyden edistäminen ja uusien osaamisalojen kehittäminen ei etene ilman rakenteellisia muutoksia toiminnan uudelleensuuntaamisineen ja profiloitumisineen.

Strategiansa mukaisesti Oulun yliopisto pyrkii erityisesti edistämään opetusministeriön kanssa vuosille 2007–2009 sovittujen tutkintotavoitteiden saavuttamista. Edellisen kauden toteutuma ja uudet tavoitteet sekä niiden osuus valtakunnallisesta tavoitteesta esitetään taulukoissa 1 ja 2. Tutkimustoiminnan osalta Oulun yliopiston valtakunnalliset osuudet ovat koulutusalaan riippuen 2–5 % yksikköä alle vastaavan maisteritutkintotavoitteen. Yliopisto onkin uudessa strategiassaan nostanut tutkimuksen ja tutkijakoulutuksen vahvan edistämisen erityiseksi kehittämiskohteekseen.

Taulukko 1. Ylempien korkeakoulututkintojen tutkintotavoitteiden toteutuminen, tavoitteet ja tulos Oulun yliopistossa tulossopimuskaudella 2004–06 ja uudet tavoitteet kaudelle 2007–09

Koulutusala	Toteutuma 2004–06/v.	Tavoite 2004-06/v.	Toteutuma tavoitteesta %	Uudet tavoitteet 2007–09/v.	Osuus koulutusalan valtakunnallisesta tavoitteesta %
Humanistinen	199	180	110,5	195	10,2
Kasvatustieteellinen	244	250	97,6	250	15,4
Luonnontieteellinen	265	315	84,1	325	17,8
Lääketieteellinen	98	100	98,0	120	21,1
Hammaslääketieteell.	26	40	65,0	40	47,6
Terveystieteet	41	45	91,1	50	14,5
Teknillistieteellinen	304	450	67,5	410	13,7
Kauppatieteellinen*	110	130	84,6	155	8,0
<i>Yhteensä</i>	<i>1287</i>	<i>1510</i>	<i>85,2</i>	<i>1545</i>	<i>10,6</i>
*Oulun yliopisto	93	100	93,0	130	
Lapin yliopisto	17	30	56,6	25	

Taulukko 2. Tohtorintutkintotavoitteiden toteutuminen, tavoitteet ja tulos Oulun yliopistossa tulossopimuskaudella 2004–06 ja uudet tavoitteet kaudelle 2007–09

	Toteutuma 2004–06/v.	Tavoite 2004–06/v.	Toteuma tavoitteesta %	Uudet tavoitteet 2007–09/v	Osuus koulutusalan valtakunnallisesta tavoitteesta %
Humanistinen	10	11	90,9	11	8,0
Kasvatustieteellinen	7	7	100,0	9	11,1
Luonnontieteellinen	36	48	75,0	44	12,3
Lääketieteellinen	39	44	88,6	44	18,6
Hammaslääketieteell.	3	5	60,0	5	27,7
Terveystieteet	7	5	140,0	5	13,5
Teknillistieteellinen	27	33	81,8	33	10,0
Kauppatieteellinen	4	5	80,0	6	6,1
<i>Yhteensä</i>	<i>133</i>	<i>158</i>	<i>84,2</i>	<i>157</i>	<i>9,8</i>

Osaamista yhteistyöllä

Osaamisen kehittäminen, erikoistuminen ja verkostoituminen ovat alueiden kehityksen keskeisiä menestystekijöitä. Menestymisen ja hyvinvoinnin lähteet ovat yhä tiukemmin kiinni yksilöiden luovissa ideoissa ja innovatiivisuudessa sekä yhteisöllisessä älykkyydessä. Yhteiskunnan, yritysten ja yksilöiden kilpailukyvyyn mittariksi on muodostunut kyky uudistua ja luoda uutta.

Yliopisto kehittää määrätietoisesti tieteenalakohtaisia ja tieteenalojen välisiä verkostotoimintoja olemassa olevien kansallisten verkostoyliopistojen ja kansainvälisen kumppanuuden pohjalta. Myös alueellinen ja maakunnallinen yhteistyö yhteiskunnallisen palvelutehtävän toteuttamisena tapahtuu aikaisempaa enemmän verkostomaisesti. Yliopiston keskeisiä asiakkaita ja kumppaneita ovat kansallinen ja kansainvälinen tiedeyhteisö, elinkeinoelämä ja yhteiskunnan palvelujärjestelmät, erityisesti koulutus- ja terveydenhuoltojärjestelmä.

Erityisen haasteellisina toimintoina korostuvat suunnittelukaudella 2007–10 tutkimusyhteyksien kehittäminen EU:n tutkimuksen 7. puiteohjelmaan osallistuvien yhteistyöyliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Oulun yliopiston osalta merkittävänä mahdollisuutena on pohjoisuusosion kehittäminen Euroopan tutkimusalueeseen (ERA).

Pohjois-Suomen tulevaisuus rakentuu tiedon, osaamisen ja yritystoiminnan varaan. Keskeiset toimijat ovat yliopistot ja ammattikorkeakoulut. Yliopistojen rooli ja aktiviteetit maakunnissa ovat muodostaneet vahvan pohjan Pohjois-Suomen henkiselle ja aineelliselle kehittämiselle. Alueelliset ammattikorkeakoulut ovat myös merkittävästi lisänneet alueidensa osaamisen tasoa ja koulutuksen saavutettavuutta. Kaikilla korkeakouluilla on vastuu omasta lähialueestaan, mutta työnjaolla pidetään huolta koko Pohjois-Suomesta ja sen menestymisestä.

Pohjois-Suomen korkeakoulut vastaavat yhteistyökumppaneidensa kanssa tutkimus- ja kehittämistoiminnan verkostoitumisella parhaiten alueen monialaisuuden, innovaatiotoiminnan ja kilpailukyvyyn vahvistamiseen. Tämä edellyttää yhteisiä kehittämisympäristöjä, avainosaamisalojen tutkijatapaamisia, hankkeiden valmistelutiimejä ja hankeohjelmia.

Oulun yliopistossa on eurooppalaisen tutkimusyhteistyön kannalta merkittävää tietotaitoa ja sen soveltajia ja välittäjiä. Tällaisia toimijoita on erityisesti biotieteissä, tietoteollisuusosalalla ja pohjoisuuden tutkimuksessa. Haasteena on luoda yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kesken sellaiset toimivat yhteydet, että yliopistot voivat keskittyä laadukkaaseen perustutkimukseen perustuvan tietotaidon ja osaamisen jatkuvaan kehittämiseen.

Oulun yliopiston johdolla Pohjois-Suomen korkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminnan tavoitteena on tutkijoiden lukumäärän ja tutkimusvolyymien lisääminen, laatutason nostaminen sekä vaikuttavuuden tehostaminen. Tavoitteena on dynaamisen tutkimus- ja innovaatiokulttuurin luominen korkeakoulujen roolia, yrityskentän tutkimusta ja yrittäjävalmiuksia vahvistamalla.

Oulun kaupunki on merkittävimpiä valtakunnallisia kasvukeskuksia (Oulun seutu yli 200 000 asukasta). Kasvukeskusasema ei kuitenkaan pysty kuin osittain ehkäisemään parhaassa opiskelu- ja työiässä olevan väestönsosan muuttamista pääkaupunkiseudulle. Huolimatta siitä, että monet yliopiston kannalta merkittävät sidosryhmäorganisaatiot sijaitsevat pääkaupunkiseudulla, ylläpitää Oulun yliopisto johtavaa kumppanuusroolia alueen osaamisen edistäjänä. Verkostoyhteistyö mm. Oulun kaupungin, yliopistollisen sairaalan, muiden oppilaitosten (ammattikorkeakoulut, ammattiopistot ja lukiot) sekä valtion sektoritutkimuslaitosten (mm. RCTL, MTT, Metla, MH, GTK, VTT, KTL, TTL, Evira sekä SYKE ja kolme pohjoista ympäristökeskusta) kanssa auttaa yliopistoa osaamisen edistämistavoitteissa. Myös teknologiakeskukset, osaamiskeskukset sekä muut alueelliset kehittäjäorganisaatiot ja yritysmaailma tulee entistä selvemmin nähdä yliopiston yhteistyökumppaneina osaamisen ja elinkeinoelämän kehittämiseksi. Tulevaisuuden haasteena Oulun yliopistolla on edistää kehitystoimintoja tietoisesti teknologiaperusteista laajemman innovaationäkemyksen pohjalta sekä yhteiskunnallisten ilmiöiden monipuolisempaa taustoittamista ja analysointia mm. tieteidenvälistä alue- ja kaupunkitutkimusta voimistamalla.

Tutkimus ja tutkijankoulutus

Oulun yliopiston syksyllä 2006 uusitussa strategiassa korostuu lähivuosien tavoitteena tieteellisen tutkimuksen korkea kansainvälinen taso ja laatu. Yliopisto profiloituu tiedeyliopistoksi ja kehittää tutkimustaan entistä laadukkaammaksi ja kansainvälisesti arvostetummaksi. Näihin tavoitteisiin yliopisto pyrkii mm. luomalla korkeatasoiset tutkimusympäristöt maailmanluokan tutkimusryhmille sekä lisäämällä professorien, muiden tutkijoiden ja opettajien mahdollisuuksia tutkia sekä osallistua tutkijankoulutukseen. Tutkimuksen infrastruktuuria kehitetään ja tutkijoiden työn tuloksellisuutta edistetään hankkimalla korkeatasoisia tutkimuslaitteistoja ja tietoaaineistoja. Yliopiston linjaukset vastaavat näiltä osin valtioneuvoston periaatepäätöstä (7.4.2005) julkisen tutkimusjärjestelmän rakenteellisesta kehittämisestä, jonka toimenpiteet tarkoittavat yliopistossa ensisijaisesti resurssien keskittämistä vahvistuvaan perustutkimukseen ja tohtorikoulutukseen.

Oulun yliopisto osallistuu aktiivisesti Valtion Tiede- ja Teknologianeuvoston perustettavaksi ehdotamiin kansainvälisiin strategisen huippuosaamisen keskittymiin ja tavoittelee alueelle ainakin yhtä keskittymän koordinaatiotehtävää muiden yliopistojen, yritysten, tutkimuslaitosten ja rahoittajaorganisaatioiden kanssa. Tiede- ja teknologianeuvoston linjauksen mukaisesti ensivaiheessa perustettavien keskittymien alueet ovat: energia ja ympäristö, metallituotteet ja koneenrakennus, metsäklusteri, terveys ja hyvinvointi, tieto- ja viestintäteollisuus ja -palvelut. Strategisen huippuosaamisen keskittymissä yliopisto osallistuu pitkäjänteiseen tutkimus- ja kehitystyöhön, verkottuu sovellusalueeseen liittyvän muun tieteellisen huippututkimuksen kanssa sekä vahvistaa ja luo yhteyksiä yrityksiin ja niissä tehtävään tutkimukseen.

Yliopisto on määritellyt monitieteiset tutkimuksensa painoalat uudelleen: nykyisin ne ovat informaatioteknologia ja langaton viestintä, biotekniikka ja molekyyli lääketiede sekä pohjoisuus ja ympäristö. Erityisesti näillä aloilla Oulun yliopisto on jo nyt kansainvälisesti näkyvä tieteellisen tiedon tuottaja ja uusien sovellusten lähde. Jatkossa yliopisto toisaalta vahvistaa edelleen näiden alojen tutkimusta ja toisaalta varmistaa sen, että myös lupaavien uusien alojen nousu on mahdollista yliopiston tiedeyhteisössä.

Oulun yliopisto tehostaa tutkijakoulutuksen laatua, kansainvälistymistä, opiskelijavalintaa ja ohjausjärjestelyjä valakunnallisten tavoitteiden mukaisesti. Yliopisto vahvistaa tutkijanuran edellytyksiä ja tohtoreiden työelämävalmiuksia. Tutkijakouluihin rekrytoidaan aktiivisesti ulkomaisia opiskelijoita ja tutkijoita. Tavoitteena on, että vuonna 2009 tutkijakoulujen opiskelijoista 15 % on ulkomaalaisia. Useimmilla yliopistossa edustettuina olevilla tieteenaloilla toimii tutkijakoulu ja lopuillekin sellainen perustetaan. Tutkijakoulujen toiminnassa käytetään hyväksi vuosi sitten tehdyn valtakunnallisen tohtorikoulutuksen arvioinnin suosituksia. Väitöskirjatyön ohjaukseen kiinnitetään huomiota mm. tarjoamalla ohjaajavalmennusta, joka perustuu tunnistettuihin hyviin käytäntöihin. Yliopisto on ottanut käyttöön pysyvän, kehittävään arviointiin perustuvan tutkimuksen laatujärjestelmän, joka sisältää vuosittaiset tutkimusta tekevien yksiköiden itsearviointit, tiedeindikaattorien tarkastelun ja määrääjain ulkopuolisten asiantuntijoiden avulla toteutettavan tutkimustyön kokonaisarvioinnin. Tällainen kokonaisarviointi toteutetaan ensimmäistä kertaa vuonna 2007. Yliopisto kehittää rekrytointimenettelyjään ja tutkijoidensa virkarakennetta tutkimustavoitteitaan tukeviksi ja on sitoutunut neliportaiseen tutkijanuramalliin. Tiedeneuvosto toimii yliopiston hallituksen asiantuntijaelimenä ja tukena tiede- ja tutkimuspoliittisessa päätöksenteossa.

Yliopisto tukee tutkijoitaan kilpaillun tutkimusrahoituksen hankinnassa ja käytössä; erityisesti tehostetaan Suomen Akatemian rahoituksen hakemista ja pyritään lisäämään tutkimuksen huippuyksikköjen ja akatemiaprofessorien määrää yliopistossa. Yliopisto osallistuu aktiivisesti EU:n 7. tutkimuksen puiteohjelmaan ja vahvistaa tutkijoidensa kansainvälistä tutkimusyhteistyötä mm. osallistumalla kansainvälisiin tutkimusliittoutumiin ja parantamalla yksiköiden mahdollisuuksia rekrytoida ulkomaisia tutkijoita sekä pysyvästi että lyhyemmiksi ajanjaksoiksi yliopistoon. Yliopisto käyttää hyväkseen Finland Distinguished Professor -ohjelman tarjoamat mahdollisuudet oman tutkimusyhteisönsä kehittämiseen.

Perustutkintokoulutus

Yliopisto kiinnittää uudella tulossopimuskaudella huomiota tutkintotuotoksen parantamiseen erityisesti teknillistieteellisellä koulutusalaalla, luonnontieteissä ja hammaslääketieteessä. Yliopisto kehittää opetuksen ja opiskelun toimintakulttuuria laitosten tasolla, missä keskeistä on opiskelijan työskentelyn kehittäminen ja oppimisen laadun parantaminen. Laitoskohtaisia opetuksen itsearviointijärjestelmiä kehitetään. Myönteistä kehitystä opetuksen arvostuksessa vahvistetaan meritointijärjestelmän toimivuutta parantamalla. Opettajankoulutusta kehitetään ja profiloidaan sekä opettajien pedagogisen koulutuksen tasoa ja volyyymiä nostetaan. Tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttöä tuetaan ja voimistetaan edelleen Campus Futurus -forumin toimintaa. Mentoroinnilla ja alumnitoiminnalla edistetään kokemustiedon siirtoa.

Tutkintorakenteen uudistamisessa jatketaan opetussuunnitelmien kehittämistä. Opetussisältöjen osalta opetussuunnitelmia edelleen kehitetään vastaamaan tieteen kehitystä ja työelämän nykyisiä ja tulevia osaamistarpeita elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää jatkuvaa opetussuunnitelmien ydinaineksen ja kuormittavuuden arviointia sekä tehokasta tutorointia ja opinto-ohjausta. Tukitoimia suunnataan opiskelijoiden opiskeluasenteiden ja työtutumuksien parantamiseen ja opiskelijahyvinvointiin sekä opettajien työohjaukseen. Ohjauksen ke-

hittämistyötä tehdään pohjautuen opetusministeriön ja korkeakoulujen arviointineuvoston ohjeisiin ja suosituksiin sekä yliopiston ohjauksen kehittämistyöryhmän laatimaan toimintasuunnitelmaan. Lisäksi ohjauksen kehittämistarpeita kartoitetaan säännöllisesti opiskelijoille suunnatuilla palautekyselyillä

Opetuksen laatujärjestelmää täydennetään työelämäpalauteprosesseilla. Mentoroinnilla ja alumni-toiminnalla edistetään opetuksen työelämäyhteyksiä ja kokemustiedon siirtoa. Työelämäpalautejärjestelmän ytimen muodostavat valmistuneiden sijoittumis- ja uraseurannat ja näistä koostetut koulutusalaakohtaiset yhteenvedot työurien laadusta ja koulutuspalautteesta sekä yliopistoon perustettu vuorovaikutteinen sähköinen alumnirekisteri. Oulun yliopiston opetuksen jatkuvan arvioinnin järjestelmä tarvitsee vähäistä kehittämistä päästäkseen auditointivalmiuteen. Laatujärjestelmää kehitetään niin, että yliopiston laatujärjestelmä voidaan auditoida vuonna 2009.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuus ja esteetön yliopisto-opiskelu otetaan huomioon opetusjärjestelyillä ja opintojen ohjauksessa. *Esteettömyydessä* huomioidaan fyysisen vamman ohella erilaiset oppimisvaikeuksiin, tarkkaavuushäiriöihin ja mm. autismin kirjoon liittyvät ongelmat. Näiden tunnistamista ja opiskelun ohjaamiseen liittyvää osaamista lisätään tiedotuksella, seminaareilla ja henkilöstökoulutuksella, jotka organisoidaan yliopiston, ylioppilaskunnan ja eri vammaisjärjestöjen välisenä yhteistyönä. Oulun yliopisto on verkostoitunut esteettömyysasioissa Jyväskylän yliopiston koordinoimaan ESOK (Esteetön opiskelu korkea-asteen oppilaitoksissa) -hankkeeseen, valtakunnalliseen Design for All -verkostoon sekä Oulun läänin vammaispoliittiseen työryhmään.

Yliopiston antamalle opettajankoulutukselle laaditaan selemmän profiloitumisen sisältävä kehittämisstrategia. Sen työstämisessä ollaan tiiviissä vuorovaikutuksessa Pohjois-Suomen muihin opettajankouluttajiin. Toiminta kansallisissa yliopistoverkostoissa jatkuu vakiintunein muodoin. Suunnitelmakaudella yliopisto osallistuu mm. seuraavien verkostoyliopistojen toimintaan: virtuaaliyliopisto, matkailun, maaseutututkimuksen (Rural Studies), teknologian historian (Torus), Itä- ja Kaakkois-Aasian, Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen verkostoyliopistot sekä semiotiikka, kieliteknologia, terveystieteet, viestintätieteet, kognitiotiede ja kognitiivinen teknologia. Sopimus pohjaista yhteistyötä Lapin, Kuopion, Vaasan, Jyväskylän ja Helsingin yliopistojen kanssa jatketaan ja tiivistetään.

Kansainvälistyminen

Yliopisto tukee kansainvälisen toimintasuunnitelmansa mukaisesti laajamittaista opetuksen ja tutkimuksen kansainvälistä kehittämistä. Tavoitteiden saavuttamisen kannalta on oleellista vahvistaa yliopistoa kansainvälisenä toimintaympäristönä, luoda alueen korkeakoulujen kanssa osaamisprofiili sekä jatkaa lähialueen korkeakoulu yhteistyön projekteja. Pohjois-Suomen, lähialueen ja globaalin tiede- ja talousyhteisön suuntaukset liittyvät saumattomasti toisiinsa.

Tutkimuksen ja opetuksen uudistukset perustuvat kansainvälistymisstrategiassa (<http://www.hallinto.oulu.fi/suunnit/raportit/oykvstratfin.pdf>) tehtyyn analyysiin ja sisältävät muun muassa tutkijoiden painoalakohtaisen verkostoitumisen ja julkaisemisen tukitoimet, kansainvälisen tutkimuksen voimakkaan sisäisen priorisoinnin sekä kansainvälisen rekrytoinnin kehittämisen. Yliopisto panostaa EU:n 7. tutkimuksen puiteohjelmaan, toimintaan sirkumpolaarisessa arktisessa yliopistossa (University of Arctic), pohjoiseen Cross-Border University -verkostoon sekä Perämerenkaari-yhteistyöhön. Oulun yliopiston ylioppilaskunnan tärkeä rooli Perämerenkaaren alueen opiskelijayhteistyön käynnistäjänä sekä Students of Arctic -verkoston perustajana tukee yliopiston kansainvälistymistä.

Yliopistolla on korkeatasoisia yhteistyöyliopistoja ympäri maailmaa. Yhteistyötä Aasiaan on kehitetty ja lisäkapasiteettia haetaan erityisesti Kiinasta. Korealaisen Dongseon yliopiston kanssa jatketaan sähkö- ja tietotekniikan insinöörikoulutusta ja mallia laajennetaan muille yliopiston painoaloille. Yliopiston keskeinen kansainvälisen toiminnan ohjenuora on monipuolinen verkostoituminen, mikä tarkoittaa profiililtaan sopivien (yliopiston koulutus- ja tutkimustoimintaa täydentävien ja syventävien sekä lisäarvoa tuottavien) yhteistyöyliopistojen ja tutkimuslaitosten identifioimista ja pitkäjänteiseen kehitystyöhön sitoutumista. Yliopisto lisää kansainvälisten tutkijoiden ja opiskelijoiden rekrytointia strategiansa mukaisille painoaloille. Tutkijakoulujen kansainvälistäminen luo edellytyksiä myös kansainväliselle tutkijarekrytoinnille. Yliopisto edistää omalta osaltaan merkittävän kansainvälisen liiketoiminnan syntymistä alueelle Oulun kaupungin innovaatiostrategian (Oulu Inspiroi) mukaisesti.

Yliopisto luo jokaiseen tiedekuntaan 1–3 englanninkielistä maisteriohjelmaa ja rakentaa lisäksi rajoitetumpia englanninkielisiä opetuspaketteja. Yliopisto kehittää englanninkielisiä ohjelmia yhteistyöyliopistojen kanssa (joint- ja double-degree -ohjelmat). Yliopisto kehittää myös Euroopan ulkopuolisista maista tuleville opiskelijoille englanninkielisiä ohjelmia. Lähialueyhteistyönä käynnistetään 3 maisteriohjelmaa Lapin yliopiston ja Luoteis-Venäjän yliopistojen kanssa. Pohjoismaisen ministerineuvoston linjauksiin pohjaten Oulun ja Lapin yliopistot valmistelevat PMN:lle esitystä monitieteisen ns. Nordic Master -maisteriohjelman perustamisesta yhdessä Pohjois-Norjan ja Pohjois-Ruotsin yliopistojen kanssa.

Yliopistossa jo toimivia noin kymmentä kansainvälistä opetuskokonaisuutta kehitetään edelleen. Opetus pohjaa kaikissa ohjelmissa korkeatasoiseen tutkimusyhteistyöhön niin lähialueen, Euroopan kuin muunkin maailman parhaiden yliopistojen kanssa. Kansainvälinen toimintasuunnitelma linjaa keskittymisen Oulun yliopiston kannalta korkeatasoisiin kansainvälisiin yhteistyöverkostoihin. Kansainvälisen toimintasuunnitelmansa mukaisesti koko yliopiston henkilöstön (opetus, tutkimus ja hallinto) kansainvälisiä valmiuksia kehitetään ja yliopistosta luodaan entistä monikulttuurisempi työ- ja oppimisympäristö. Koko tiedeyhteisön kansainvälistä liikkuvuutta lisätään.

Oulun yliopisto vahvistaa lähialueosaamistaan laatimansa lähialuestrategian pohjalta. Perämeren osaamiskaaren kehittämistä on vuonna 2005 toimitettu valtioneuvostolle esitys, jonka mukaan alueen edellytyksiä toimia koko Pohjoisen EU:n ja Barentsin alueen osaamisperusteisen kehityksen veturina vahvistettaisiin. Esitys vastaa sisällöltään Ruotsin valtion jo tekemää päätöstä ja se on valmisteltu yhdessä ruotsalaisten kanssa. Oulun yliopisto on niin ikään käynnistänyt yhdessä Lapin yliopiston kanssa pohjoisille lähialueille suuntautuvan raja-alueyliopistohankkeen — Finnish Russian Barents Cross Border University (FRB-CBU) — jossa selvitetään ja toteutetaan yhteisiä koulutuskokonaisuuksia, maisteriohjelmaa, tutkijakouluja ja tutkimusyhteistyötä valituilla painoaloilla. Yhteistyön alkuvaiheen painoaloiksi valittiin: a) modernit teknologiat, erityisesti ICT, b) sosiaalitieteet, kasvatustieteet ja hyvinvointi sekä c) ympäristöala, mukaan lukien ympäristötekniikka. Jo pitkällä oleva yhteistyö d) sirkumpolaarisen terveyden ja hyvinvoinnin maisteriohjelmassa on päätetty liittää kokonaisuuteen neljänneksi osioksi. Oulun yliopiston vastuulla on ICT, ympäristöala ja sirkumpolaarinen terveys ja hyvinvointi -ohjelmien koordinointi.

Sodankylän geofysiikan observatorio koordinoi vuosina 2006–2010 EU:n rahoittamaa LAPBIAT2-yhteistyöohjelmaa (Lapland Atmosphere – Biosphere Facility Improving the Human Research Potential and the Socio-Economic Knowledge Base) erityisesti kansainvälistä tutkijavaihtoa ja tutkimusyhteistyötä yliopistojen ja sektoritutkimuslaitosten Lapissa sijaitsevilla tutkimusasemilla.

Yliopisto käynnistää ja koordinoi yhdessä alueen muiden tutkimusorganisaatioiden kanssa Pohjois-Suomen tutkimusstrategian valmistelun, joka on Osaava Pohjois-Suomi -strategian tutkimustoimin-

taa koskevan osion prioriteetteja. Valmistelutyö liittyy läheisesti Oulun ja Lapin yliopistojen jo käynnissä olevaan yhteistyöhankkeeseen. Tässä yhteydessä selvitetään myös edellytyksiä liittämään Euroopan tutkimusalueeseen (European Research Area, ERA) pohjoisuusosio, Pohjoisuuden tutkimusalue — Nordic Research Platform — joka erikoistuisi pohjoisen vahvoille osaamisalueille (esim. kylmä/arktinen tutkimus, matkailu, liikenne, infrastruktuuri, ympäristö, pohjoinen globaali-muutos). Aloitetta on tarkoitus edistää yhdessä sirkumpolaaristen ja arktisten yliopistojen kanssa.

Yliopisto kehittää edelleen koordinoimaansa Pohjois-Carolinan osavaltion yliopiston I6 kampuksen kanssa tehtyä sopimusta, joka käsittää viisi suomalaista yliopistoa. Yhteistyö suuntautuu erityisesti tutkimuksen ja kehitystoiminnan yhteistyöhön ja yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Tavoitteena on luoda halukkaiden suomalaisten yliopistojen kanssa koulutus- ja tutkimusprofiilit, mikä edesauttaa verkostoitumista maailmanlaajuisesti merkittävien tieto- ja tutkimuspohjaisten talousalueiden kanssa. Ministeriön syksyllä 2006 myöntämän rahan turvin on voitu käynnistää neuvottelut pääkaupunkiseudulla toimivan markkinointi- ja rekrytointikonsortion kanssa. Neuvotteluissa on jo todettu, että UNC-EP konsortion suunnitelmat tukevat täydellisesti käynnissä olevia valtakunnallisia hankkeita ja että UNC-EP konsortion on valtakunnallisesti potentiaalinen markkinointi- ja rekrytointityökalujen kehittäjä, jonka toiminta tukee valtakunnallista rekrytointi- ja markkinointiprojekteja. Hankkeeseen haetaan ministeriön rahoitusta keväällä 2008.

Yhteiskunnalliset palvelutehtävät

Uusitun strategiansa mukaisesti Oulun yliopisto vahvistaa toimintansa yhteiskunnallista vaikuttavuutta kaikilla tieteenaloillaan lähtökohtana menestyksellinen toiminta yliopiston perustehtävässä tieteellisessä tutkimuksessa ja siihen perustuvassa opetuksessa. Yliopiston monialainen tiedepohja mahdollistaa laajan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden. Yliopisto toimii tiiviissä vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa edistäen tutkimustulosten hyväksikäyttöä, innovaatiotoimintaa ja toimintaympäristön elinvoimaisuuden osaamis pohjaista vahvistamista. Yliopistolla on valtakunnallisina vastuutehtävinään Saamen kieli ja kulttuuri sekä viron kieli ja kulttuuri.

Innovaatiotoiminta

Innovaatiotoiminnassaan yliopisto pitää tärkeänä pitkäjänteistä tutkimus- ja kehitysyhteistyötä elinkeinoelämän ja tutkimuslaitosten kanssa. Yliopisto on uudistanut innovaatiotoiminnassa noudatettavat periaatteet uuden strategian pohjalta sekä laatinut ohjeet uuden korkeakoulukeksintöjä koskevan lain noudattamisesta (<http://www.hallinto.oulu.fi/yhallint/saadoss/keksintoohjesaanto.pdf>). Se osallistuu aktiivisesti Oulun alueen innovaatiostrategian toteutukseen ja on syksyllä 2006 solminut laajan yhteistyösopimuksen VTT:n kanssa sekä sopinut Euroopan unionin Joint Research Centren kanssa informaatioteknologian alan yhteistyöstä. Tutkimustulosten immateriaalioikeudellinen suojaaminen on merkittävä osa yliopiston toimintaa; se edistää syntyviin tutkimustuloksiin liittyvien tai omassa omistuksessaan olevien immateriaalioikeuksien hyödyntämistä ja tarjoaa tutkijoilleen korkeatasoiset innovaatiopalvelut, käyttäen tarpeen mukaan hyväkseen laajaa yhteistoimintaverkostoaan. Erityisesti on mainittava vuodesta 1999 jatkunut yhteistyö Keksintösäätiön kanssa sekä Teke-siltä haettava TULI-rahoitus (Tutkimuksesta liiketoimintaa). Yliopisto on sitoutunut toteuttamaan korkeakoulukeksintölakia ja varmistamaan henkilökuntansa keksintöjen asiantuntevan, tehokkaan, tasapuolisen ja kannustavan käsittelyn lain mukaisesti. Yliopisto on keskeinen toimija Oulun seudun innovaatio- ja teknologiansiirtopalveluissa, mutta erityisesti tutkimuspainoaloilla sen vaikutus on myös kansainvälisesti merkittävä. Innovaatiotoiminta ja -palvelut ovat yliopiston vuosille 2007–2009 identifioima kehittämiskohde.

Oulun yliopisto on mukana Multipolis-yhteistyöverkostossa. Verkoston tavoitteena on toimia teknologian osaamisen sekä kehittämisen tiedonsiirtäjänä ja soveltajana. Yliopiston rooli osaamisen välittäjänä on keskeinen ja perustuu sen kolmanteen tehtävään eli yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen. Yliopisto on mukana merkittävänä kumppanina myös osaamiskeskustoiminnassa. Yliopistolla on tavoitteena yhteistyökumppaneidensa kanssa osaamiskeskustoiminnalla parantaa myös kasvukeskusten ulkopuolisten alueiden osaamis- ja teknologiaperustaa.

Alueellinen kehitys ja vaikuttavuus

Oulun yliopiston vahvaa osaamista hyödynnetään vuosina 2007–2013 toteutettavan osaamiskeskusohjelman klustereissa, joista seuraavien toimintaan Oulu osallistuu: HealthBio – Terveysten bioklusteri, Hyvinvointi-klusteri (koordinaatiovastuu yhdessä Kuopion kanssa), Jokapaikan tietotekniikka (koordinaatiovastuu vuosina 2011–2013), Nano- ja mikrojärjestelmät ja tulevaisuuden materiaalit sekä Ympäristöteknologiaklusteri. Lisäksi yliopiston vuoden 2006 lopulla perustettu Terästutkimuskeskus antaa osaamistaan Meri-klusteriohjelman toteutukseen liitännäisjäsenenä osallistuvan Tornio-Raahe-Nivala-metallialan yhteistyöverkoston toimintaan. Näiden vastuiden menestyksellinen hoitaminen edellyttää mm. tutkimusinfrastruktuurin määrätietoista vahvistamista

Yliopistolla on erityisiä vastuita yhteiskunnallisissa palvelutehtävissä pohjoisuudessa ja arktisuudessa, monialaisessa ympäristöosaamisessa, globaali muutoksen ja yläilmäkehän tutkimuksessa sekä teknologiakasvatuksessa. Yliopiston pohjoisuus ja ympäristö -painealan toteuttamisessa Thule-instituutin kansainväliset tehtävät ovat laajenemassa. Instituutti huolehtii yhdessä Lapin yliopiston kanssa Arktisen yliopiston temaattisten verkostojen koordinoinnista koko sirkumpolaarisella alueella. Sodankylän geofysiikan observatorio (SGO) vastaa maailmanluokan observatoriona avaruusfysiikan, polaarialueiden ilmakehän ja lähiavaruuden sekä kiinteän maan tutkimuksesta, mittausmenetelmistä ja kehitystyöstä. Thule-instituutilla ja sen toiminnassa mukana olevilla peruslaitoksilla sekä SGO:lla on vahvaa osaamista globaali muutoksen tutkimuksessa. Tätä toimintaa edelleen vahvistetaan.

Oulun yliopistolla on monipuolisen tiedepohjansa ansiosta poikkeuksellisen merkittävä alueellinen vastuu laajan toimintaympäristönsä elinvoimaisuudesta. Strategiansa mukaisesti yliopisto edistää Pohjois-Suomen sivistystä ja aineellista hyvinvointia. Hyvät yhteiskuntasuhteet, uudistumiskyky ja monialainen osaaminen ovat sen menestystekijöitä. Yliopistolla on selkeä alueellisen toiminnan strategia, kehittyneet toimintarakenteet ja arvostettuja kehittämiskeskuksia vaikutusalueellaan. Yliopistolla on monipuolinen sidosryhmäyhteistyö ja lukuisia yhteistyösopimuksia alueellisten toimijoiden kanssa. Pohjois-Suomen korkeakouluilla on yhteinen alueellisen toiminnan strategia (Osaava Pohjois-Suomi, 2005). Sen kärkihankkeet kohdistuvat toimintaympäristön palvelurakenteiden edistämiseen ja kustannusten alentamiseen tieto- ja viestintätekniikan avulla. Osaamista edistetään maakuntakorkeakoulutyypillisellä toiminnalla sekä Pohjoisen ulottuvuuden osaamiskaaren toimintaa voimistamalla. Matemaattis-luonnontieteellistä osaamista edellyttävien alojen opiskelijarekryointipotentialia vahvistetaan kummilukiotoiminnalla ja yhteistyöllä toisen asteen ammatillisten oppilaitosten kanssa (mm. Oulun seutu, Ylä-Savo, Haapavesi ja Kuusamo).

Oulun yliopistolla on Kajaanin yliopistokeskuksen koordinaatiovastuu. Yliopistokeskus koordinoi erityisesti Kainuussa ja Ylä-Savon alueella tapahtuvaa yliopistoyhteistyötä. Yliopisto osallistuu Kokkolan yliopistokeskuksen toimintaan. Muita alueellisen toiminnan yksiköitä ovat Meri-Lappi Instituutti (yhteinen Lapin yliopiston kanssa), Oulun Eteläisen instituutti ja Raahen toimintayksikkö. Koillismaalla alueellinen toiminta pohjautuu Oulangan tutkimusaseman koordinoimaan Värriön tutkimusaseman ja Naturpolis Kuusamon yhteistyöhön ja maakuntakorkeakoulutoimintaan. Tieteelli-

seen perustutkimukseen painottuva Sodankylän geofysiikan observatorio edistää myös alueellista kehitystä vaikutusalueellaan.

Tiedekuntien keskeisiä yhteiskunnallisen palvelutehtävän alueita ovat mm. lääketieteen alan hajautettu terveyskeskusharjoittelu ja erikoislääkärikoulutus, lukioiden kanssa tehtävä yhteistyö sekä maakuntakorkeakoulutoiminta. Yliopisto arvioi alueellista toimintaansa yhteisesti asetettavien mitareiden pohjalta, edistää alueyksiköidensä yhteistyötä ja profilointia sekä vahvistaa niiden ja yliopiston perusyksiköiden vuorovaikutusta.

Yliopisto vahvistaa edelleen rakenteellista yhteistyötään Lapin yliopiston kanssa joulukuussa 2006 yhteisesti asetetun kehittämishankkeen ja yhteistyösopimuksen (2004) pohjalta sekä luo joustavia opintopolkuja ja kehittää yhteisiä toimintarakenteita ammattikorkeakoulujen, erityisesti Oulun seudun ammattikorkeakoulun kanssa.

Aluetoiminnan arviointi, kokoaminen ja uudistava kehittäminen ovat yliopiston kaudeksi 2007–2009 tunnistamia kehittämiskohteita.

Täydennyskoulutus – elinikäistä oppimista

Oulun yliopiston vuoden 2007 alussa valmistuneen Elinikäisen oppimisen strategian mukaan Oulun yliopistossa elinikäisen oppimisen palvelut ovat keskeinen osa yliopiston yhteiskunnallista vuorovaikutustehtävää. Elinikäinen oppiminen on konkretisoitunut alueeksi, joka huomioidaan kaikissa yliopiston toiminnoissa. Elinikäinen oppiminen on olennainen osa yliopiston kansainvälistä profiilia. Elinikäisen oppimisen palvelut nähdään yhdeksi osaksi yliopiston perustehtävää, yliopiston yhteiskunnallista vuorovaikutustehtävää sekä toiminnan tuloksellisuuden arviointia. (Yliopisto toimittaa strategian opetusministeriön käyttöön erikseen.)

Tavoitteena on, että yliopistolla on ajanmukaiset toimintatavat ja käytännöt, jotka takaavat elinikäisen oppimisen palvelujen laadukkaan tuottamisen. Yliopiston sisäinen työnjako ja koordinaatio elinikäisessä oppimisessa on selkeästi määritelty ja vastuut jaettu. Olennainen osa elinikäisen oppimisen palvelujen tuottamisessa on tieto- ja viestintäteknikan hyödyntäminen siten, että teknologia, toimintamallit ja organisoituminen ovat tarkoituksenmukaisia.

Opetusministeriön myöntämällä erityisrahoituksella on (2006) selvitetty Oulun seudun aikuiskoulutuksen yhtiöittämissä mahdollisuuksia. Selvityksen perusteella paras ratkaisu yhtiöittämissä olisi yliopistoyhtiö, jolloin profiili muotoutuu aidosti yliopistolliseksi ja luonne yliopistollisen tutkimustiedon välittäjänä julkiselle palvelu- sekä yrityssectorille säilyy. Selvityksen mukaan yhtiömuotoinen toiminta kuitenkin edellyttää, että markkina ja taloudellinen tilanne ovat kestäväällä pohjalla ja yhtiötitys on lakisääteisesti mahdollista. Oulun yliopistolla on valmiudet tehdä mahdolliset ratkaisut suunnittelukaudella, mikäli yhtiömuotoiseen organisointiin yliopistojen täydennyskoulutuksen järjestämisessä päätetään valtakunnallisesti siirtyä.

EU:n rakennerahastojen uusi ohjelmakausi

Vuoden 2007 alussa käynnistyneellä EU:n ohjelmakaudella 2007–2013 Oulun yliopiston vaikutusalue kuuluu ”Kilpailukyky ja työllisyys” -tavoitteeseen. Suomi on valmistellut EU:n komissiolle lähetettäväksi kansallisen rakennerahastostrategian, ESR-ohjelman sekä EAKR-ohjelman. Ohjelmat sisältävät myös suuralueittaiset osat, joista Pohjois-Suomen ja Itä-Suomen suuralueohjelmat ovat Oulun yliopiston kannalta merkittäviä. Komissio vahvistanee ohjelmat ennen kesää, minkä jälkeen ministe-

riöt antavat yksityiskohtaisemmat ohjeensa, valtioneuvosto tekee rakennerahastorahojen irrotuspäätöksen ja maakuntien liitot hyväksyvät osaltaan maakunnittaiset yhteistyöasiakirjat.

Yliopistoille on tulossa merkittävä rooli rakennerahasto-ohjelmien osalta EU:n kasvustrategian (ns. Lissabonin strategia) toteutuksen edistämiseksi. Oulun yliopisto tukeutuu omassa rakennerahastotoiminnassaan yliopiston hallituksen hyväksymiin kokonaisstrategiaan ja yhteiskunnallisen vuorovaihtuksen periaatelinjauksiin, maakunnallisiin suunnitelmiin, rakennerahasto-ohjelmiin, alueellisiin korkeakoulustrategioihin ja muihin suunnitelmiin ottaen huomioon opetusministeriön tekemät linjaukset ja ohjelmat. Yliopiston tavoitteena on pyrkiä strategiaansa tukeviin, vaikuttavuudeltaan merkittäviin hankekokonaisuuksiin ja saada aikaan keskeisten toimijoiden ja rahoittajien kanssa ohjelmien toteutusta koskevia ohjelma- ja yhteistyösopimuksia. Yliopisto on kevään 2007 aikana uusimassa strategista yhteistyösopimusta Oulun kaupungin kanssa. Vastaavat yhteistyöneuvottelut ovat käynnissä mm. Kajaanin kaupungin ja Sotkamon kunnan kanssa.

Yliopiston on tarpeellista alueellisen vaikuttavuuden vuoksi olla yhteistyökumppaneidensa kanssa aktiivinen hanketoimija. EU:n rakennerahastotoimintaa kehitetään siten, että se vahvistaa yliopiston perustehtäviä ja edistää yliopiston strategian toteuttamista ja alueellisia tavoiteohjelmia. Oulun yliopisto painottaa tutkimus-, kehittämis-, teknologiansiirto- ja innovaatiotoimintaa tukevia hankkeita. Tämä tarkoittaa tutkimustoimintaa ja alueellista innovaatiotoimintaa tukevia infrastruktuuri-, investointi- ja varustamishankkeita mm. seuraavilla painoaloilla: informaatiotekniikka ja mobiilitekniikat, ohjelmistoala, mikro- ja nanoteknologia, bioala, ympäristöala, sisältötuotanto, digitaalitalous sekä hyvinvointitekniikka. Kaikki nämä ovat Oulun yliopiston painoaloja tai tutkimustoiminnan kehittämiskohteita. Yliopisto toteuttaa osaltaan ja yhdessä ammattikorkeakoulun kanssa Oulun innovaatiostrategiaa vuosille 2007–2013. Sen painoalat ovat liiketoiminta- ja markkinointiosaaminen, voimakas kansainvälistyminen, innovaatio- ja järjestelmäprosessit sekä innovatiivinen ja kilpailukykyinen toimintaympäristö. Yliopisto kehittää toiminnan vaikuttavuuden mittareita.

Saamen kieli ja saamelaiskulttuuri

Oulun yliopistolla on valtakunnallinen tehtävä huolehtia Saamen kielen ja saamelaiskulttuurin korkeimmasta opetuksesta ja tutkimuksesta Suomessa. Tästä tehtävästä huolehtii yliopistossa humanistisen tiedekunnan laitos Giellagas-instituutti. EU:n harvoin alkuperäiskansoihin lukeutuvan saamelaisuuden, kielen ja kulttuurin osaamisen vaaliminen on tärkeä kansallinen ja kansainvälinen tehtävä. Osaava Pohjois-Suomi -strategian mukaan pohjoisen korkeakoulut pitävät tärkeänä kehittää saamelaisten kulttuuri-identiteettiä vahvistavaa perustutkinto- ja täydennyskoulutusta sekä yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa.

Giellagas-instituutti opettaa saamen kieltä ja saamelaista kulttuuria opetetaan erillisinä pääaineina. Tämän lisäksi instituutti toteuttaa saamenkielisten aineenopettajien koulutusta ja englanninkielistä alkuperäiskansojen opintojen maisteriohjelmaa. Opetuksen ja tutkimuksen lisäksi Giellagas-instituutin toiminnassa on merkittävässä roolissa yhteiskunnallinen palvelutehtävä. Saamelaisten historia on myös historian laitoksen keskeinen tutkimuskohde, jossa tehdään yhteistyötä Pohjois-Skandinavian ja Pohjois-Venäjän yliopistojen kanssa. Tehty tutkimustyö on tuonut uutta tietoa mm. saamelaisten asutuksen, elinkeinojen sekä maiden ja vesien käytön ja käyttöoikeuksien osalta.

Giellagas-instituutin keskeinen yhteistyöverkosto sijoittuu Suomen, Norjan ja Ruotsin saamelaisalueelle. Yhteistyötä tehdään Lapin, Tromssan ja Uumajan yliopistojen kanssa. *Suomen saamelaisalueella* eräs tärkeimmistä kumppaneista on Saamelaisalueen koulutuskeskus (SAKK) Inarissa. Yhteistyösopimuksen kanssa on järjestetty saamen kielen tulkikoulutusta, inarinsaamen perus- ja aineopinnot sekä saamelaisen kulttuurin perusopinnot. Saamelaismuseum SIIDA:n kanssa on toteutettu usei-

ta yhteistyöprojekteja, jotka ovat työllistäneet Giellagas-instituutin opiskelijoita. Käynnissä on mm. EU-rahoitteinen ”Repatriation of Saami heritage” -hanke, jonka koordinaattorina toimii instituutin jatko-opiskelija. SIIDA tarjoaa opiskelijoille työharjoittelupaikkoja, samoin kuin Saamelaiskäräjät ja Saamen Radio Inarissa. Instituutti osallistuu myös Saamelaiskäräjien laajan ”Saamelaisen/saamenkielisten sosiaalipalvelujen kehittämisyksikkö” -hankkeen toteuttamiseen tulossopimuskaudella 2007–2009.

Pohjoismaiden saamelaisalueella Giellagas-instituutin tärkein yhteistyötaho on Saamelainen korkeakoulu (Sámi Allaskuvla). Yhteistyö käsittää opettaja- ja opiskelijavaihtoa, yhteistä opetusta ja yhteisen tutkijakoulun. Saamelaiseen korkeakouluun kuuluu erillinen tutkimuslaitos Sámi Instituutta. Tämä on ainoa saamelainen tutkimuslaitos pohjoismaissa. Giellagas-instituutin professori (Veli-Pekka Lehtola) toimii Sámi Instituuttin hallituksen puheenjohtajana vuoteen 2008. Norjan tiedeakatemiassa (Norges Forskningsråd) on kaikki Pohjoismaat käsittävä erillinen saamentutkimuksen ohjelma (yli miljoona euroa vuosittain). Giellagas-instituutin lehtori (Anni-Siiri Länsman) toimii jäsenenä Norjan Tiedeakatemian saamelaisen tutkimusohjelman toimikunnassa vuosina 2007–2011. Uumajan ja Tromssan yliopistojen kanssa Giellagas-instituutilla on kaiken aikaa laajenevaa yhteistyötä, joka käsittää konferensseja, opetusyhteistyötä sekä asiantuntijatehtäviä ja opiskelija-, opettaja- ja tutkijavaihtoa.

Giellagas-instituutilla yhdessä Lapin yliopiston kanssa on tärkeä koordinoiva rooli muihin suomalaisiin yliopistoihin – erityisesti Helsingin yliopistoon – saamen kielen ja saamelaiskulttuurin opetuksen ja tutkimuksen edistämiseksi. Giellagas-instituutin henkilökunta on järjestänyt taiteiden tiedekunnassa luentoja ja opetusta saamen kielessä ja saamelaiseen kulttuuriin liittyvissä opinnoissa. On pidetty yhteisiä seminaareja sekä Lapin yliopiston ja Saamelaisalueen koulutuskeskuksen yhdessä järjestämään Duodji- ja muotoilukoulutukseen (25 op) liittyviä opintokokonaisuuksia. Giellagas-instituutti järjestää avoimena yliopisto-opetuksena mm. saamelaisen kulttuurin perusopinnot (25 op) Rovaniemellä lukuvuonna 2007–08.

Giellagas-instituutti tekee yhteistyötä myös saamelaisalueen koulujen kanssa. Instituutin toimintoihin on alusta saakka kuulunut saamenkielisten aineenopettajien koulutus. Instituutin professori (Pekka Sammallahti) on myös tärkeässä tehtävässä ylioppilastutkintolautakunnan jäsenenä. Lisäksi Giellagas-instituutti on mukana monissa yliopistojen ulkopuolisissa hankkeissa mm. Lapin ympäristökeskuksen koordinoimassa ”Saamelainen kulttuuriympäristö” -inventointiprojektissa sekä Lapin elämystuotannon osaamiskeskuksen ”Lapin matkailututkimuksen esiselvitys” -hankkeessa.

Giellagas-instituutin tavoitteena on jatkaa ja vahvistaa yhteistyötä Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja SIIDA:n kanssa. Tarkoitus on yhteistyöelimen perustaminen Oulun yliopiston ja saamelaisalueen saamelaislaitosten välille. Lähiajan tavoitteena on allekirjoittaa Saamelaisen korkeakoulun kanssa virallinen yhteistyösopimus. Lapin yliopiston kanssa Giellagas-instituutti on neuvotellut opinnoista, jotka palvelisivat Oulun yliopiston saamelaisen kulttuurin opetuksen ja tutkimuksen tarpeita. Myös opetusministeriön toivomuksen mukaisesti Oulun ja Lapin yliopistot kehittävät yhteistyötään sivuaineopintojen vastavuoroista tarjontaa lisäämällä. Tässä Saamen kielen ja kulttuurin opetuksen ja tutkimuksen huomioiminen on tärkeällä sijalla.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Oulun yliopiston kokonaisstrategia ja siihen pohjautuva henkilöstöstrategia ohjaavat yliopiston toimintaa siten, että yliopisto menestyy ja on vetovoimainen ja hyvä työyhteisö työntekijöille ja opiskelijoille. Ennakoivan henkilöstösuunnittelun tavoitteena on, että jokaisessa tulossyksikössä on sen toiminnan edellyttämä, tasapainoinen henkilöstörakenne sekä ammattitaitoinen ja hyvinvoiva henki-

löstö. Yliopiston tulosityksiköt ovat valmistelleet tulossopimuskautta 2007–2009 koskevat henkilöstösuunnitelmat, jotka on käsitelty soveltuvin osin rehtorin ja tulosityksiköiden välisissä neuvotteluissa. Niiden päälinjana on edelleen hallittu henkilöstöpolitiikka, jossa otetaan huomioon opetusministeriön tuottavuusohjelman yliopistoille asettamat velvoitteet.

Yliopiston henkilöstöstrategian, henkilöstöpolitiikan ja tasa-arvosuunnitelman toteutumista seurataan vuosittaisessa henkilöstötilinpäätöksessä ja säännöllisesti toteutettavalla työtyytyväisyyskyselyllä. Opiskelijoiden opiskeluedellytyksiä ja hyvinvointia seurataan ja kehitetään opiskelijoiden hyvinvointityöryhmässä ylioppilaskunnan teettämän hyvinvointiselvityksen tulosten pohjalta.

Yliopiston henkilöstöstä käytettävissä olevien tietojen perusteella on arvioitavissa, että yliopiston budjettivaroin palkatusta henkilöstöstä siirtyy vuosina 2007–2011 eläkkeelle noin 230 henkilöä, joista opetus- ja tutkimustehtävistä 130 ja tukitehtävistä 100 henkeä. Oulun yliopiston laskennallinen osuus koko yliopistolaitokselle alustavasti määritellystä 1000 henkilötyövuoden vähentämislaskelmasta olisi Oulun yliopiston keskimääräisen laskennallisen osuuden perusteella (noin 10 %) noin 100 htv. Yliopisto pitää tärkeänä, että sen omaehtoisesti jo toteuttamat toimenpiteet (mm. virkapankkiin siirretty runsaat 100 virkaa) otetaan huomioon ohjelman toteutusvastuuta yliopistoille kohdennettaessa.

Yliopisto jatkaa edelleen virkapankkimenettelyään henkilöstökustannusten hallinnan ja virkarakenteen kehittämisen työkaluna. Valtionhallinnon tuottavuusohjelman edellyttämät kehittämishankkeet (palvelukeskukset, sisäiset tukiyksiköt ja it-toiminnan keskittäminen) toteutetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen käyttäen hyväksi virkapankkia ja henkilökiertoa sekä panostamalla osaamisen kehittämiseen ja muutosta tukeviin toimenpiteisiin (mm. Kaikurahoitus). Määräaikaista henkilöstöä vakinaistetaan suunnitellusti. Tavoitteena on, että pysyväisluonteiset tehtävät hoidetaan vakinaisissa palvelussuhteissa. Henkilöstöpoliittisten toimenpiteiden toteuttamisessa otetaan henkilöstöstrategian ja tuottavuusohjelman ohella huomioon yliopiston tasa-arvosuunnitelma tavoitteena tasapainoinen henkilöstörakenne. Kehitetään henkilöstö- ja opiskelijahyvinvoinnin arviointimenettelyitä ja mittareita.

Opetus- ja tutkimushenkilöstön virkarakennetta kehitetään yliopiston virkarakenteen kehittämissuunnitelman pohjalta. Palkkausjärjestelmän kehittämisessä seuraavia vaiheita ovat arviointijärjestelmän parantaminen, tietojärjestelmän käyttöönotto ja tulospalkkauksen suunnittelu.

Toiminnallinen tehokkuus ja laatu

Oulun yliopisto on omaehtoisesti toteuttanut tuottavuuden lisäämiseen ja pysyväisluonteisten säästöjen aikaansaamiseen tähtävää kehittämis- ja sopeuttamisohjelmaa vuosina 2004–2006. Ohjelman mukainen 5 milj. euron säästötavoite on pääosin toteutunut ja jatkototeutuksessa on tavoitteena muuntaa väliaikaiset säästöt pysyväisluonteisiksi rakenteellisilla toimenpiteillä. Ohjelma on toiminut esivaiheena valtioneuvoston ja opetusministeriön myöhemmässä vaiheessa käynnistämälle tuottavuusohjelmalle. Sopeuttamisohjelma päättyi vuoden 2006 lopussa. Sopeuttamisohjelman perusteella ei ole toteutettu irtisanomisia. Toisaalta joissain yksiköissä on jouduttu jättämään uusimatta eräitä pitkäänkin jatkuneita määräaikaisia virkasuhteita. Säästöä aiheutui myös erilaisten virkajärjestelyjen yhteydessä, virkojen ja tehtävien osavuotisilla täytoillä, tuntiopetuksen vähentämisellä jne. Säästötoimet ovat olleet vaikeampia toteuttaa yksiköissä, joissa toiminnan luonteesta johtuen menoja on jouduttu karsimaan pääosin henkilöstömenoista. Samalla on kuitenkin voitu toimintaa kehittää vakinaistamalla henkilöstöä pysyväisluonteisiin tehtäviin. Säästöt ovat merkittävältä osin väliaikaisia. Virkapankki on kehittämis- ja sopeuttamisohjelman työkalu. Jatkossa henkilöstösuunnittelussa on tärkeää virkapankissa olevien vakanssien käytön jatkosuunnittelu, vakanssien uudelleen suuntaami-

nen toiminnan kehittymisen edellyttämällä tavalla. Alustavien henkilöstötilastojen mukaan sopeutusohjelman toteutus ei aiheuttanut merkittäviä muutoksia tilastoiduissa henkilöstömäärissä tai vuosityöpanoksessa. Lisäksi on otettava huomioon, että opettajaa kohti laskettu opiskelijamäärä on viime vuosina merkittävästi kasvanut ja tuottavuuden olennaiseen lisäämiseen ei ole juuri enää mahdollisuuksia vaarantamatta samalla opiskeluedellytyksiä.

Oulun yliopisto laati elokuussa 2006 yksityiskohtaisen rakenteellisen kehittämisen ohjelman vuosille 2007–2011. Ohjelmassa esitetään keskeiset toiminnalliset linjaukset ja kehittämishankkeet rakenteellisen kehittämisen toteuttamisesta yliopistossa. Keskeiset tuottavuuden parantamiskohteet koskevat henkilöstöpolitiikkaa, tukipalveluita, toimitiloja, hankintapolitiikka, opetusprosesseja ja yhteiskunnallista vuorovaikutusta. Koulutusaloilla toteutetaan rakenteellisia toimenpiteitä mm. kasvatustieteiden, tekniikan, kauppatieteiden ja hammaslääketieteen opetuksessa (suunnitelma hammaslääketieteen opetusyhteistyöstä Kuopion yliopiston kanssa). Yliopistoyhteistyötä Lapin yliopiston kanssa vahvistetaan ja lisätään Oulun seudun ammattikorkeakoulun kanssa erityisesti opetusta koskevaa yhteistyötä hankesuunnitelmien mukaisesti.

Johtaminen on tärkeä kehittämiskohde. Menestyminen edellyttää hyvää johtajuutta, henkilöstöjohtamiseen panostamista ja laadunhallintaa kaikilla tasoilla. Uuden suunnitelmakauden keskeiset kehittämiskohteet johtamisjärjestelmän osalta ovat hallinto ja tukipalvelut, taloussuunnittelu ja talousprosessit, johtamisen ammattimaistaminen, kannustavuus ja palkitseminen, opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointi sekä nykyistä tuloksekkaampi rekrytointijärjestelmä. Erityistä huomiota kiinnitetään hallituksen strategiseen rooliin, hallinnon palveluiden rakenteelliseen uudistamiseen, laitosjohtaja- ja esimiestyöhön sekä johtamisen työkaluihin (yliopistojen yhteisen KOTA-järjestelmän kanssa yhteensopivan johtamisen tietojärjestelmän, johtamisportaalin, omaehtoista raportointia tukevan yliopistojen yhteistyönä toteutettavan tietovaraston sekä itsearviointia tukevan laadunarvioinnin tukijärjestelmän kehittäminen).

Hallintorakenteen kehittäminen on osa johtamisjärjestelmän uudistamista. Peruslaitosten kokoamista laajemmiksi yksiköiksi jatketaan erityisesti niissä tiedekunnissa, joissa on lukuisa joukko pieniä perusyksiköitä ottaen huomioon laitoshallinnon vahvistuva asema yliopiston sisäisessä toiminnanohjausprosessissa. Humanistinen tiedekunta on tehnyt tätä koskevat peruslinjaukset ja lääketieteellinen tiedekunta on käynnistänyt laitosrakenteiden kokoamista koskevan kehittämishankkeen. Myös teknillinen ja luonnontieteellinen tiedekunta edistävät strategisia valmiuksiaan ja tehostavat arviointi- ja strategiatyötä erityisesti tieteellisessä perustutkimuksessa, tutkijankoulutuksessa ja johtamisessa.

Oulun yliopisto käynnisti hankkeen tukipalveluprosessien tehostamiseksi. Hanke koskee tulosityksiköissä ja peruslaitoksilla olevaa henkilöstöhallintoa, taloushallintoa ja tietohallintoa. Tavoitteena on hajautettujen toimintojen keskittäminen esimerkiksi sisäisiin palvelupisteisiin. Toimitilakustannusten hallinta on keskeinen osa tuottavuusohjelman toteutusta. Yliopiston hallituksen tammikuussa 2006 hyväksymän uusitun toimitilastrategian päätavoitteina ovat tilojen käytön tehostaminen, tilojen käytön jakaantuminen mahdollisimman hyvin yksiköiden tarpeiden mukaan ja että yliopistolla on käytössä sen toiminnan edellyttämät viihtyisät ja kestävä kehityksen mukaiset tilat. Tilojen suunnittelussa ja toteutuksessa otetaan huomioon myös esteettömyyden vaatimukset. Uudisrakentamissuunnitelmaa on supistettu ja tehottomassa käytössä olleita tiloja irtisanottu. Tilojen tehokasta käyttöä edistetään mahdollisimman laajalla tilojen yhteiskäytöllä ja yksiköitten käytössä olevia opetustiloja muutetaan yhteiskäyttöisiksi tiloiksi. Vastuu toimitilakustannuksista on viety yksiköille.

Erittäin tärkeä osa-alue tuottavuuden parantamisessa on koulutusjärjestelmän tuottavuus. Pitkät koulutusajat, opintojen keskeyttäminen ja epätarkoituksenmukainen siirtyminen koulutusosalta toi-

selle aiheuttavat lisäkustannuksia. Oulun yliopistossa koulutusajat ovat koko ajan esimerkiksi lyhentyneet ja tätä kehitystä edelleen edistetään. Tutkintomäärien lisäämistä, keskenjääneiden opintojen loppuunsaattamista, läpäisevyyden parantamista ja tutkintoaikojen nopeuttamista tukevia toimenpiteitä — erityisesti pro gradu -töiden, väitöskirjojen ja muiden opinnäytetöiden ohjauksen parantamista — toteutetaan tehostetusti kaikissa tiedekunnissa mutta erityisesti luonnontieteellisessä ja teknillisessä tiedekunnassa. Lähtökohtana on tutkintotavoitteiden selkeä saavuttaminen kaikilla koulutusaloilla sekä peruskoulutuksessa että jatkokoulutuksessa.

Laadun varmistaminen

Jotta yliopisto menestyisi sille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa, on sen tehostettava toimintaprosessejaan ja pyrittävä korkeaan laatuun toiminnan kaikilla osa-alueilla. Oulun yliopisto on sitoutunut siihen, että kaikki toiminnot (opetus, tutkimus, yhteiskunnallinen vuorovaikutus, johtaminen sekä hallinto- ja tukipalvelut) kattava laadunvarmistusjärjestelmä on valmis auditoitavaksi syksyllä 2009. Laadunvarmistuksen perustana ovat eri osa-alueiden säännölliset itsearvioinnit, yliopiston sisäiset ja ulkopuoliset arvioinnit sekä niiden pohjalta tapahtuva jatkuva parantaminen. Laadunhallinta on osa yliopiston vuosittaista toiminnanohjausta, suunnittelua ja raportointia.

Laadunvarmistusjärjestelmää on rakennettu osa-alue kerrallaan ja lähivuosien haasteena on niiden edelleen kehittäminen ja integrointi. Opetuksen laatutyössä määritellään opintopolun eri vaiheisiin sisältyvät hyvät käytännöt ja kehitetään oppimisen arviointia. Tutkimuksessa arvioidaan ja kehitetään sekä tutkimuksen laatua että sitä varmistavia menettelytapoja ja prosesseja. Yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen laatu on tiiviisti yhteydessä opetuksen ja tutkimuksen laadunvarmistukseen. Johtamisen ammattimaistaminen on valittu strategiseksi kehittämiskohteeksi.

Laatutyö etenee alhaalta ylöspäin; pilottilaitoksilla on merkittävä rooli opetuksen ja tutkimuksen hyvien käytäntöjen dokumentoinnissa, arvioinnissa ja kehittämisessä. Pilottien tuloksia hyödynnetään muissa yliopiston laitoksissa ja kytketään tukipalveluiden kehittämishankkeeseen. Laatutyötä ohjaa yliopiston laaturyhmä.

4 Tieteenalojen strategiset linjaukset

4.1 Monialaisuuden ja tieteidenvälisyyden vahvistaminen

Oulun yliopisto vahvistaa kansainvälisesti kilpailukykyistä tutkimusta sekä edistää tutkijakouluja tärkeimpänä väylänä jatkotutkintoon. Tutkimuksen korkea laatu vahvistaa myös peruskoulutuksen sisällöllistä ja laadullista kehittämistä. Tutkimustoiminnan laatua seurataan indikaattorien ja itsearviointien avulla. Vuorovaikutusta muun yhteiskunnan kanssa toteutetaan alueellisten ohjelmien pohjalta. Yhteyksiä elinkeinoelämään vahvistetaan tehostamalla liiketoimintaosaamista, innovaatiopalveluita ja tutkimustulosten kaupallista hyödyntämistä. Tieto- ja viestintätekniikan infrastruktuuria vahvistetaan. Henkisten voimavarojen hallintaan ja kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota liittyen mm. uuden palkkausjärjestelmän vakiinnuttamiseen. Tuottavuutta ja työssä jaksamista tukeviin inhimillisiin menestystekijöihin, esimiestoimintaan, toimintakulttuuriin, osaamiseen ja sisäiseen kommunikaatioon panostetaan. Yliopiston johtamista ja hallintorakennetta uudistetaan. Toiminnallista tehokkuutta ja rakenteita kehitetään siten, että perusvoimavaroja voidaan kohdentaa opetuksen ja tutkimuksen edellytysten parantamiseen ja painoalojen vahvistamiseen. Tavoitteena on mm. lisätä kustannustietoisuutta, saavuttaa kustannussäästöjä ja edistää toiminnan läpinäkyvyyttä. Tähän

pyritään mm. yliopiston toimitilastrategiassa esitetyin toimenpitein. Yliopisto pyrkii edistämään tehokkuutta ja laatua palkitsemalla hyvistä tuloksesta tulosyksiköitä.

Yliopisto selkeyttää ja vahvistaa osaamistaan ja kansainvälistä vaikuttavuuttaan strategiansa kolmella monitieteisellä painoalalla. Tavoitteena on, että painoaloilla yliopiston osaaminen on maailman huip-pua. Painalojen osuus yliopiston tutkimus- ja opetuspanoksesta on varsin merkittävä (arviolta 30–40 %). Niiden keskeiset tutkimuskohteet ja tutkimusyhteisliittymät ovat seuraavat:

Informaatiotekniikan ja langattoman viestinnän alat ovat langaton tietoliikenne, mobiilisovel-lukset, elektroniikka, fotonikka, nanoteknologia, konenäkö, älykkäät järjestelmät, joka paikan tieto-tekniikka sekä hyvinvointitekniikka. Infotech Oulu koordinoi ja vastaa alan kehityksestä. Infotech Oulun varsinaisina jäseninä toimivissa tutkimusryhmissä työskentelee noin 400 ja liitännäisjäsenet mukaan lukien noin 500 henkilöä. Informaatiotekniikan perustutkintokoulutuksessa ja tieteellisessä jatkokoulutuksessa lisätään koulutusalojen välistä yhteistyötä teknillistieteellisen, luonnontieteelli-sen ja kauppatieteellisen alan välillä ja otetaan huomioon tietoteollisuusalojen muuttuneet tarpeet ja uudet koulutukselliset ja tutkimukselliset haasteet. Lisätään edelleen tutkimus- ja tutkijakouluyh-teistyötä Oulun yliopiston ja VTT:n vuonna 2006 allekirjoittaman strategisen kumppanuussopimuk-sen pohjalta. Yliopisto kehittää digitaalitalouden tutkimusta CISDE-tutkimuskeskuksessaan ja edis-tää tieto- ja viestintätekniikan ja ubiikkien ratkaisujen soveltamista palvelualoilla. Lääketieteen tekniikkaa koordinoi kolmen tiedekunnan yhteinen WellTech Oulu -yksikkö. Näillä toimilla voidaan merkittävästi vähentää toimintaympäristön etäisyyshaittoja ja edistää uudentyyppisiin ratkaisuihin perustuvia palvelurakenteita.

Bioteknikka ja molekyyli lääketiede -painoalan koordinoinnista vastaavan Biocenter Oulun tehtävänä on lisätä korkeaa kansainvälistä tasoa olevaa biotekniikan ja biolääketieteen perustutki-musta. Tutkimuksen vahvuusalueisiin kuuluvat molekyyli- ja solubiologia, molekulaarinen entsymol-ogia, molekyyli-genetiikka, kehitysbiologia, bioprosessitekniikka ja populaatiogenetiikka sekä side-kudossairauksien ja sydän- ja verisuonitautien keskeiset perusbiologiset ja lääketieteelliset osa-alueet. Yksikkö on merkittävä osa valtakunnallista vuonna 2006 perustettua kuuden biokeskuksen muodostamaa yhteistyökonsortiota Biokeskus Suomi ja HealthBio – Terveiden bioklusteria. Kan-sainvälistä verkottumista ja yhteistyötä muiden maamme biokeskusten, erityisesti Kuopion yliopis-ton AIV-instituutin kanssa vahvistetaan. Biocenter Oulun tutkijaopettajat antavat laajasti biokemian, bioteknologian, lääketieteen, biofysiikan ja bioprosessitekniikan perustutkinto-opetusta kolmen eri tiedekunnan kymmenellä laitoksella. Tutkijakoulu (140 opiskelijaa, 30 päätoimista tutkijakoulupaik-kaa) kasvattaa kansainvälisesti kilpailukykyisiä solu- ja molekyylibiologian sekä biolääketieteen toh-toreita neljän vuoden ohjelmissa. Biocenter Oulun julkaisutuotos on noin 120 tieteellistä julkaisua vuodessa ja alalla suoritetaan vuosittain 10–15 tohtorintutkintoa. Biotekniikan kehittämisessä ote-taan huomioon biotekniikan valtakunnallisessa evaluaatiossa esille tulleet näkökohdat sekä yhteis-työn vahvistaminen teknillistieteellisen koulutusalan kanssa.

Pohjoisuus- ja ympäristöpainoala muodostettiin vuonna 2005 yhdistämällä kaksi painoalaa. Uu-den painoalan tehtävänä on kehittää ja tukea globaalimuutostutkimuksen ja Euroopan tutkimusalue-teen pohjoisen osaamisyhteisön toimintaa sekä vahvistaa Pohjois-Suomen elinvoimaisuutta. Thule-instituutti koordinoi, edistää ja toteuttaa painoalaan liittyvää monitieteistä tutkimusta, opetusta ja yhteiskunnallista vuorovaikutusta sekä huolehtii sille osoitetuista kansallisista ja kansainvälisistä koordinoituvastuista. Näissä tehtävissä yliopiston luonnontieteellinen, teknillistieteellinen ja lääke-tieteellinen osaaminen muodostaa vahvan perustan, jota tukevat taloustieteellinen ja pohjoisiin kulttuureihin sekä yhteiskuntaan liittyvät tutkimusalat. Yhteistyö toteutuu ja profiloituu monitieteis-ten tutkimusohjelmien kautta (globaalimuutos, pohjoinen hyvinvointi ja terveys sekä maankäyttö ja maanpeite). Ajankohtaisia teemoja ovat globaalimuutoksen ympäristö- ja terveysvaikutukset sekä

niihin sopeutuminen. Kansainvälinen polaarivuosi (2007–08) tarjoaa merkittävän toimintaympäristön. Yliopisto lisää opetustarjontaa alan kansainvälisten verkostojen, esim. Arktisen yliopiston ja Cross Border-Venäjä -yhteistyön kautta (kehitteillä kansainvälinen tutkijakoulu ja ympäristötekniikan sekä pohjoisen hyvinvoinnin ja terveyden maisterikoulut). Lisäksi tutkimusyhteistyörakenteiden kehittäminen valtion tutkimuslaitosten, tutkimusasemien ja elinkeinoelämän kanssa on painoalan keskeinen tehtävä. Näitä rakenteita kehitetään osana kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja ja tutkimusinfrastruktuuria.

Valtakunnallisina kehittämiskohteina edistetään edelleen liiketoimintaosaamista, opettajankoulutusta, virtuaaliyliopistotoimintaa ja kansallisen terveysprojektin kohteita. Lupaavina kehittämisaloina Oulun yliopisto kehittää teräsalan tutkimusta (yliopiston hallitus perusti 13.12.2006 Terästudkimuskeskusohjelman) lääketieteen tekniikkaa (WellTech Oulu -yksikön koordinoimana), mikro- ja nanoteknologiaa (mikro- ja nanoteknologian keskus), digitaalitalouden tutkimusta (CISDE-tutkimusyksikkö -hanke) bioanturitutkimusta, sosiaalisia innovaatioita ja kulttuuritoimintaa (mm. musiikin koulutusverkosto, kulttuurituottaja-opintojen kehittäminen), sisältöliiketoiminnan luovia prosesseja (ml. pelitutkimus), koulutuksen vaikutuksia koskevaa tutkimusta sekä koulutusteknologiaa. Lisäksi kehitetään mm. liikunta- ja terveystieteitä. Yliopisto kehittää ”Sisältötuotanto Oulun yliopistossa” -työryhmän muistion pohjalta laadukasta, yhteistä toiminta-, tuotanto- ja kehitysympäristöä monitieteiselle tieto- ja viestintätekniikan soveltavalle tutkimukselle. Yhteiskunnallisessa vuorovaikutuksessa yliopisto kehittää erityisesti toiminta-alueensa yliopistokeskuksia, maakuntakorkeakoulutoimintaa, palvelualojen tieto- ja viestintätekniikan soveltamista ja tiivistää yhteistoimintaa Osaava Pohjois-Suomi -strategian mukaisesti lähiyliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin.

Oulun yliopisto on perustanut rakennesuunnitteluun ja rakennusteknologiaan suuntautuvan opintosuunnan konetekniikan koulutusohjelmaan. Näiden alojen, erityisesti rakennesuunnittelun osaajista on Pohjois-Suomessa suuri puute. Uuden opintosuunnan opetussisältöjen ja organisoinnin kehittämistä tuetaan kehittämishankkeella yhteistyössä mm. Teknillisen korkeakoulun ja Luulajan teknillisen yliopiston kanssa. Alan opetuksen synergia- ja profiloitokysymyksiä tarkastellaan yliopiston ja ammattikorkeakoulun (OAMK) yhteistyöhankkeessa.

Alueellisissa suunnitelmissa ja aloitteissa on noussut esille ehdotuksia joistakin uusista koulutustehävistä yliopistolle. Oulun yliopisto ei ole tällä tulossopimuskaudella laajentamassa koulutusvastuutaan nykyisten koulutusalojensa ulkopuolelle (poikkeuksena kuitenkin kasvatustieteiden koulutusalan teknisen työn opetus, jonka pääaineoikeutta yliopisto tulee opetusministeriölle erikseen esittämään), mutta se on valmis yhteistyössä tutkintovastuisten yliopistojen kanssa vastaamaan alueen työmarkkinatilanteen pohjalta nouseviin koulutustarpeisiin (mm. psykologia, Venäjän kieli ja kulttuuri, teologikoulutus).

4.2 Tulosityksikkökohtaisia linjauksia

Humanistinen tiedekunta

Tiedekunnan tavoitteena on kansainvälisesti korkealaatuinen ja uudistumiskykyinen humanistinen tutkimus sekä koulutus ja tiedon ja asiantuntemuksen ulottaminen yhteiskunnan käyttöön. Tehtävänä on kielen ja kulttuurin asiantuntijoiden kouluttaminen niin julkiselle kuin yksityiselle sektorille ottaen huomioon erityisesti pohjoisen Suomen nykyiset ja tulevat tarpeet. Erityisenä vastuuna on ammattitaitosten ja pätevien aineenopettajien, puheterapeuttien sekä kirjasto- ja informaatioalan asiantuntijoiden kouluttaminen. Valtakunnallisena tehtävänä Giellagas-instituutilla on vastuu saamen kielen ja saamelaisen kulttuurin tutkimuksesta ja ylimmästä opetuksesta Suomessa tuottamalla kor-

keatasoisia asiantuntijoita ja edistämällä siten saamelaisen yhteiskunnan kehitystä ja asemaa. Tiedekunta vastaa myös viron kielen opetuksesta valtakunnallisena tehtävänä.

Tiedekunnassa on käynnistynyt hallintorakenteen kehittäminen, jonka myötä laitos hallinnollisena yksikkönä poistuu vuoden 2008 alussa. Tiedekunta tekee työtä monella tasolla kyetäkseen hyödyntämään uudistuksesta saatavia synergiaetuja tehokkaasti tutkimuksessaan ja opetuksessaan. Tiedekunta on tunnistanut tutkimustoimintaansa liittyvät heikkoudet, joita se pyrkii ratkaisemaan ottamalla ydintehtäväkseen tutkimusperustaisen opetuksen ja tutkimusohjauksen laadun kehittämisen. Tätä tavoitetta tukee tiedekunnan yhteinen hanke-esitys *'POTKU – Pohjoisen kulttuuriympäristön tutkimus ja tutkijaksi kasvu'*. Tavoitteena on laadukas perustutkimus ja aikaisempaa kansainvälisemmät julkaisufoorumit ja tuottava projektitoiminta. Tämä tukee edellytyksiä pitkäjänteisen ulkopuolisen tutkimusrahoituksen kasvattamiseen tulossopimuskaudella. Tärkeää on myös väitelleiden ja väittelevien tutkijoiden entistä tehokkaampi ja järjestelmällisempi kytkeminen tiedekunnan tutkimukseen ja tutkimusperustaiseen opetukseen erilaisin virkajärjestelyin. Lisäksi hyödynnetään kansainvälistä tutkija- ja opiskelijavaihtoa tutkimuksen ja opetuksen kehittämisessä.

Tutkimusperustaisuus kehittää opetuksen laatua entisestään. Valmistuneilla on siten hyvät tiedolliset ja taidolliset valmiudet kohdata työelämän haasteet ja sijoittua työmarkkinoille koulutustaan vastaaviin tehtäviin.

Yliopiston ja tiedekunnan omat tutkimusstrategiat otetaan entistä enemmän huomioon kaikessa tutkimuksessa ja jatkokoulutuksessa. Yliopiston määrittelemistä tutkimuksen painoaloista humanistinen tiedekunta kiinnittyy erityisesti pohjoisuus ja ympäristö -painoalaan ja on määritellyt omaksi profiloitumisalueekseen pohjoisen kulttuuriympäristön tutkimuksen. Tiedekunta kiinnittää myös aikaisempaa enemmän huomiota humanistisen alan tutkimuksen kytkentöihin informaatioteknologia ja langaton viestintä -painoalaan.

Kasvatustieteiden tiedekunta

Kasvatustieteiden tiedekunnan asiantuntemus kohdistuu kasvatustieteen tutkimukseen, opetukseen, ohjaukseen ja oppimiseen. Opettajankoulutus on yliopiston kehittämisen kohteena. Tiedekunnassa on kaksi tulosyksikköä toinen Oulussa ja toinen Kajaanissa. Tulosyksiköiden välistä työnjakoa ja profiloitua kehitetään yliopiston hallituksen 23.8.2006 tekemän päätöksen mukaan seuraavasti:

Varhaiskasvatuksen koulutuksen kasvatustieteen maisterin ja kasvatustieteen kandidatin (lastentarhanopettajan) tutkintoon liittyvä koulutus lopetetaan Kajaanista kokonaan vuonna 2010. Varhaiskasvatuksen koulutukseen jää ainoastaan sivuaineopetus, täydennyskoulutus sekä tutkimustoiminta. Pysyvä erityispedagogiikan koulutus aloitetaan Kajaanin opettajankoulutusyksikössä. Kajaanin opettajankoulutusyksikköön on perustettu erityispedagogiikan professorin virka ja virantäyttö on meneillään. Kajaaniin pyritään saamaan erityisopettajien koulutusta ja siihen liittyen erityispedagogiikan oppiainekoulutusta, vähimmäistavoitteena erityispedagogiikkaan painottuva luokanopettajankoulutus. Luokanopettajankoulutus Kajaanissa profiloituu lisäksi liikunta- ja terveystieteiden kasvatukseen. Matematiikkaa ja muita sivuaineita tarjotaan tukemaan opettajankoulutusta sekä yliopistokeskuksen ja ammattikorkeakoulun toimintaa.

Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö Oulussa (KASOPE) on kasvatustieteen ja opetusalan monitieteinen tutkimus- ja koulutuslaitos. Yksiköstä valmistuu kasvatustieteen asiantuntijoita, jotka sijoittuvat työelämässä esimerkiksi luokanopettajiksi, lastentarhanopettajiksi, aineenopettajiksi, suunnittelijoiksi, tutkijoiksi tai muihin asiantuntijatehtäviin. Opettajankoulutus profiloituu Oulussa kansainväliseen, teknologiapainotteiseen ja taidepainotteiseen luokanopettajankoulutukseen. Oulun

kasvatustieteen yksikössä tehdään laaja-alaisesti poikkitieteellistä tutkimusta yhteistyössä kansallisten ja kansainvälisten yhteistyökumppanien kanssa. Yksikössä on yksi maisteriohjelma (englanninkielinen) ja double-degree yhteistyössä University of Dalarna kanssa. Yksikkö järjestää opintoja myös aineenopettajille yhteisen perusopetuksen toteuttamiseksi.

Tutkimustoiminnan fokuksena on kasvatustieteiden globalisoituvassa maailmassa — pohjoinen näkökulma. Tiedekunnan tutkimuksen pääalueet ovat

- 1) kasvatuksen teoria ja filosofiset kysymykset, jossa kohteina ovat kasvatuksen teoria, tieteenteoreettiset perusteet ja metodologia sekä kasvatuksen ja kasvuympäristön arvot ja eettiset kysymykset;
- 2) oppiminen, opetus sekä kasvun ja kehityksen kysymykset, jossa tuotetaan uutta ja systemaattista tietoa opetuksen ja oppimisen ongelmista sekä tutkimusmenetelmistä muuttuvissa oppimisympäristöissä ja toimintakonteksteissa; sekä
- 3) koulutus, kansalaisuus ja ympäristökysymykset muuttuvassa yhteiskunnassa; alue on monitieteinen ja siihen sisältyy naistutkimusta, ympäristötutkimusta, sosiologiaa, lapsuuden tutkimusta sekä kasvatuksen yhteiskunnallisten ehtojen tutkimusta; eri teemoja yhdistävät sosiaalisesti, kulttuurisesti, ekologisesti ja ekonomisesti kestävään tulevaisuuteen sekä valtaan ja kansalaisuuteen liittyvät kysymykset.

Kajaanin opettajankoulutusyksikkö kouluttaa opettajia, tutkii ja kehittää opetusta, oppimista ja kasvatusta elinikäisen oppimisen näkökulmasta tietoyhteiskunnan tarpeita varten. Se toteuttaa yhteiskunnallista palvelutehtävää antamalla perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta, kouluopetuksen, kulttuuriteollisuuden- ja pedagogiikan, johtamisen, Venäjä osaamisen, liikuntakasvatuksen- sekä yrittäjyyskasvatuksen alueilla. Lisäksi Kajaanin yksikkö toteuttaa alueellisia maisteri- ja muuntokoulutuksia yliopistokeskuksen osana ja tarjoaa sivuaineita yliopistokeskuksen muille yksiköille mm. tietojenkäsittelytieteen laitokselle ja avoimelle yliopistolle. Kajaanin opettajakoulutusyksikön kehittämissuunnitelman painopisteenä on kytkeä opettajankoulutus Kainuun innovaatiojärjestelmään entistä tiiviimmin. Ratkaisulla vahvistetaan alueen osaamiskärkeä integroimalla strategisesti opettajankoulutuksen kehittäjäverkot, laboratoriot ja tutkimusinfrastruktuuri osaksi aluekehitysoaamista. Toiminta tukee Kainuun yhteiskunnallista palvelutehtävää. Yksikkö edistää myös Venäjän kieli- ja kulttuuriosaamista osana yliopiston lähialuestrategian toteutusta. Yksikkö toimii osana Kajaanin yliopistokeskusta.

Harjoittelukoulut

Oulun harjoittelukoulun toimintakulttuuri, koulutyön organisointi ja opetussuunnitelmien kehittäminen tukevat yhtenäisen peruskoulun kehittämistä sekä edistävät niin peruskoulun kuin lukionkin kasvatustieteiden ja opetustavoitteiden saavuttamista. Vahvistetaan koulun roolia yliopistollisena tutkimus- ja kehittämiskouluna erityisesti yhteistyössä kasvatustieteiden ja opettajakoulutusyksikön kanssa. Siksi koulussa tapahtuva kokeilu- ja tutkimustyö tulee tukea pedagogisten menetelmien kehittämistä, opetussuunnitelmien ja oppimisympäristöjen kehittämistä, tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä opetuksessa sekä koulun arviointitoimintaa.

Tieto- ja viestintätekniikka avaa jatkuvasti uusia mahdollisuuksia opetuksen monipuolistamiseksi. Huolehditaan siitä, että opiskelijat saavat riittävät perustaidot TVT:n käytöstä opetuksessa ja kokemukset verkkojen avulla tapahtuvasta etä- ja monimuoto-opetuksesta. Harjoittelukoulujen ja ns. kenttäkoulujen roolit opetusharjoittelun järjestämisessä selvitetään. Opiskelijoille luodaan mahdollisuus oman suuntautumisensa mukaan tutustua ja harjoitella eri koulumuodoissa ja eri kouluasteilla.

Hyvinvointi ja jaksaminen edellyttävät kaikkien osa-alueiden tasapuolista kehittämistä ja työtehtävien jakautumista. Kouluhuvinvointiin ja viihtyvyyteen liittyy myös osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien aktiivinen kehittäminen. Työturvallisuussuunnitelmat saatetaan ajan tasalle. Haetaan uusia avauksia työelämäyhteyksille. Kuntayhteistyötä laajennetaan ja jatketaan mm Siikalatvan seutukunnan kanssa pitkäkestoista opettajien peruskoulutusta täydentävää, ajankohtaisia koulun ja opettajien tarpeista lähtevää koulutusta. Mallissa konkretisoidaan elinikäisen oppimisen periaatteita opettajankoulutuksessa. Koulu on mukana yliopiston opetuksen laadunvarmistusjärjestelmässä, johon liittyen koulussa toteutetaan säännöllisesti analyysi opetuksen ja ohjauksen tilasta. Koulu on mukana valtakunnallisessa opetusharjoittelun arviointijärjestelmässä. Kansainvälistä toimintaa edistetään mm. oppilas- ja opettajavaihtojärjestelmien avulla ja uutta teknologiaa hyödyntämällä.

Kajaanin harjoittelukoulu. Kajaanin opettajankoulutusyksikkö vahvistaa painoalueisiinsa kuuluvaa pienten yhtenäisten peruskoulujen opettajien koulutusta. Tällä on vaikutusta myös Kajaanissa toteutettavan opetusharjoittelun kehittämiseen. Kajaanin harjoittelukoulua kehitetään edelleen perusopetusta vuosiluokille 1 - 6 ja esiopetusta antavana kouluna, mutta se verkostoituu 7-9 vuosiluokkien opetusharjoittelun osalta Kajaanin kaupungin ja alueen pienten peruskoulujen kanssa. Etenkin erikäsopetuksen ja ajanmukaisen tieto- ja viestintätekniiikan kehittäminen on tärkeää harvaan asuttujen alueiden koulujen pienten oppilasmäärien vuoksi. Mainitut ongelmat tunnetaan eri puolilla maailmaa. Yhteistyötä tehdään globaalisti. Opettajankoulutusyksikkö on tehnyt Kajaanin kaupungin kanssa laaja-alaisen opetusharjoittelua koskevan sopimuksen vuonna 2005. Kaupungin kouluissa suoritettavaa opetusharjoittelua koordinoi opettajankoulutusyksikön ja Kajaanin kaupungin yhteinen harjoittelun koordinoitiryhmä.

Yliopistokeskuksessa opettajankoulutuksen kehittämiseen ja koulun rakenteelliseen muutokseen kohdistetaan opetusharjoittelua tukevaa poikkitieteellistä, erityisesti liikunta- ja erityispedagogiikkaan sekä psykologiaan liittyvää kasvatustutkimusta.

Luonnontieteellinen tiedekunta

Tiedekunta on laadukas, kansainvälinen ja monitieteinen tiedeyhteisö. Se on vahvaan matemaattis-luonnontieteelliseen osaamiseen perustuva oppimisympäristö, jonka kahdeksassa koulutusohjelmassa koulutetaan maistereita ja tohtoreita kansallisiin ja kansainvälisiin asiantuntija- ja opetustehtäviin. Tiedekunta kehittää toimintaansa ja määrittää tavoitteensa yliopiston ja opetusministeriön välisen tulossopimuksen, yliopiston uudistetun strategian mukaisesti, ottaen samalla huomioon valtioneuvoston tuottavuusohjelman ja opetusministeriön rakenteellisen kehittämisen linjaukset. Merkittävä osa tiedekunnan toiminnasta kohdistuu perustieteisiin, joiden varaan soveltavimmat tieteenalat nojaavat, myös muissa tiedekunnissa.

Tutkimuksen painoaloja ovat aineen rakenne ja synteessimenetelmät, avaruuden ja maapallon rakenne ja dynaamiset prosessit, geenitutkimus, matemaattinen perustutkimus sekä matemaattinen ja tilastollinen mallintaminen ja laskentamenetelmät, pohjoinen luonto ja luonnonvarat, tietotekniikka ja sen sovellutukset sekä monitieteinen ympäristötutkimus. Erityisiä kehittämiskohteita ovat biotekniikkatutkimus, monitieteinen ympäristöalan asiantuntijakoulutus, tietoteollisuusalan opetus ja tutkimus sekä aineenopettajakoulutus.

Valtakunnallisten tieteenala-arviointien suositukset hyödynnetään. Geotieteiden arviointiin ja alan rakenteellisen kehittämisen suunnitteluhankkeeseen sisältyvän suosituksen mukaisesti osallistutaan alan valtakunnallisen koordinaatioon sekä vahvistetaan yhteistyötä geotieteiden laitoksen ja teknillisen tiedekunnan prosessi- ja ympäristötekniikan osaston sekä geologian tutkimuskeskuksen (GTK) kanssa.

Pysyvänä rakenteellisena säästötoimenpiteenä maantieteen laitos on luopunut Oulujärven tutkimusasemasta. Oulangan tutkimusasema on hallinnollisesti siirretty vuoden 2007 alusta yliopiston pohjoisuus – ja ympäristöpainoalaorganisaation Thule-instituutin alaiseksi. Myös Perämeren tutkimusaseman hallinnollisen ratkaisun vaihtoehtoja selvitetään. Osana henkilöstösuunnittelua selvitetään opetuksen ja tutkimuksen tukipalvelujen tehostamista mm. yhteisten vakanssien avulla.

Opiskeluajat ovat tiedekunnan koulutusohjelmissä viime vuosina laskeneet ja tavoitetta, jonka mukaan 75 % suorittaa tutkintonsa tavoiteajassa, voi pitää myös tiedekunnan tavoitteena. Tavoiteajassa perustutkintonsa suorittavien osuutta aloittaneista laskee eräille aloille tyypillinen alan vaihto muutaman ensimmäisen opiskeluvuoden aikana.

Uuden tutkintorakenteen mukaisessa opetussuunnitelmassa on yhdenmukaistettu alempaan tutkintoon kuuluvia opintoja, ja erikoistuminen tapahtuu maisteriopintojen yhteydessä. Näin pystytään turvaamaan valintojen mahdollisuuksia ja edistämään maisteriopintojen houkuttelevuutta. Ulkomaisille opiskelijoille suunnattu pysyvä englanninkielinen maisteriohjelma biokemian alalla käynnistetään yliopiston omalla rahoituksella syksystä 2007 alkaen. Myöhemmin käynnistettäviksi suunniteltuja englanninkielisiä maisteriohjelmiä valmistellaan useissa tiedekunnan koulutusohjelmissä.

Taloustieteiden tiedekunta

Tiedekunnan perustehtävä on toimia kansainvälisen tason kauppätieteellisen alan tutkimus- ja koulutusyksikkönä. Tiedekunta tuottaa kansainvälisesti tasokasta ja tunnustettua taloustieteellistä tutkimusta ja antaa siihen perustuvaa koulutusta sekä edistää uuden taloudellisen tiedon ja osaamisen hyödyntämistä yhteistyössä tiedeyhteisön ja muiden sidosryhmiensä kanssa.

Vision mukaan tiedekunnan tutkimus- ja opetustoiminta on kansallisesti ja kansainvälisesti tunnustettua sekä laadukasta. Tutkimustuloksia julkaistaan arvostetuilla kansainvälisillä foorumeilla. Tutkinnon suorittaneet sijoittuvat hyvin asiantuntija- ja johtotehtäviin. Henkilöstö on pätevää ja työyhteisö on kannustava ja viihtyisä. Tiedekuntaan hakeutuu korkeatasoista henkilökuntaa ja opiskelijoita Suomesta ja ulkomailta. Henkilökunta ja opiskelijat arvostavat tiedekuntaansa ja välittävät siitä myönteistä kuvaa.

Tiedekunta panostaa taloustieteellisen perustutkimuksen määrään ja laatuun. Kilpailtua tutkimusrahoitusta, erityisesti Suomen Akatemian rahoitusta, lisätään edelleen. Tiedekunta tukee tutkimusryhmien muodostumista ja niiden kansainvälistymistä. Tutkimusryhmien nuorille tutkijoille myönnetään tiedekunnan omia tutkimusapurahoja. Oulun yliopisto perustaa taloustieteiden tiedekunnan ja tietojenkäsittelytieteiden laitoksen yhteisen yhteisen tutkimusinstituutin; yliopisto esittää opetusministeriölle vuoden 2008 hankerahoitusta CISDE-tutkimusinstituutin (Center of Information Systems, Software and Digital Economy) resursoinniksi.

Tutkimustoiminnan kehittämisen keskeinen painopiste on kansainvälisen julkaisutoiminnan lisääminen ja tiedekunnan tutkijoiden integroituminen kansainväliseen tiedeyhteisöön. Tiedekunta hankkii ensisijaisesti kansainvälisten vaihto-ohjelmien kautta korkean tason vierailevia professoreita ja tutkijoita keskeisille tutkimusaloille. Henkilöstölle järjestetään systemaattisesti mahdollisuuksia työskennellä tiedekunnan ulkomaisissa yhteistyöyliopistoissa. Tiedekunta resursoi ulkomailta työskentelevän henkilön palkkakustannukset erikseen sovittavalta ajalta.

Tiedekunnan keskeisiä tutkimusalueita ovat organisaatiokäyttäytyminen ja organisaatioteoria, dynaaminen makrotaloustiede ja soveltava mikrotaloustiede, yrityksen tuloslaskenta ja arvonmääräy-

tyminen, yrityksen taloushallinnon muutos ja kehittyminen, liikesuhteet ja arvoa tuottavat yritysverkostot, sähköinen kaupankäynti ja liiketoiminnan digitalisoituminen, logistiset verkostot sekä sijoittajakäyttäytyminen.

Kauppätieteellisiin tutkintoihin johtavan koulutuksen pääaineita ovat johtaminen ja organisaatio, kansantaloustiede, laskentatoimi, markkinointi, logistiikka sekä rahoitus. Kandidaatin tutkintoon haettaessa pääainevaihtoehtoja ovat johtaminen ja organisaatio, kansantaloustiede, laskentatoimi ja markkinointi. Maisterin tutkintoon erikseen haettaessa pääainevaihtoehtoja ovat edellisten lisäksi logistiikka ja rahoitus. Kaikki pääaineet tuottavat sivuaineopetuksena myös oppiaineen perusopintokokonaisuuksia ja resurssiensa rajoissa aineopintokokonaisuuksia. Lisäksi järjestetään yritys juridiikan ja tietoteollisen liiketoiminnan perus- ja aineopintokokonaisuuksien sekä yrittäjyyden perusopintokokonaisuuden opetusta. Tutkintoon johtavan koulutuksen työelämärelevanssia kehitetään tutkimuspohjaisesti. Oulun yliopiston taloustieteiden tiedekunta ja Oulun seudun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikkö ovat käynnistäneet hankkeen, jossa selvitetään tutkintoon johtavan koulutusyhteistyön tiivistämistä yksiköiden välillä.

Tiedekunnan koulutustoiminta on kansainvälistynyt merkittävästi englanninkielisten, tutkintoon johtavien koulutusten sekä muun englanninkielisen koulutustarjonnan myötä. International Master's Programme in Financial and Management Accounting (FMA) -koulutus on vakiinnutettu. Yhteistyössä The University of North Carolinan (Greensboro) kanssa on aloitettu syksyllä 2006 kaksois-tutkintoon johtava koulutusyhteistyö (International Business, Marketing). Kansainvälistä koulutustarjontaa laajennetaan lähivuosina edelleen siten, että taloustieteiden tiedekunnassa on lähivuosina kolme pelkkään ylempään korkeakoulututkintoon (KTM) johtavaa kaksivuotista ohjelmaa: edellä mainittu FMA -koulutus sekä Master's Degree Programme in International Business (IB) ja International Master's Programme in Finance and Economics (FE). Kaikkien kolmen ohjelman yhteydessä tehdään kaksoistutkintoyhteistyötä ja tutkimusyhteistyötä sekä järjestetään englanninkielistä opintotarjontaa muun muassa vaihto-opiskelijoille sekä MBA-opiskelijoille. Opettajavaihtoa kehitetään systemaattisesti, samoin käytännön toimin kuin tutkimuksessa.

Tiedekunnan maksullinen aikuiskoulutus toteutetaan perustoimintaa tukevalla tavalla. Oulun yliopiston MBA-koulutustarjonta kytketään nykyistä vahvemmin taloustieteiden tiedekunnan toimintaan, erityisesti tiedekunnan kansainväliseen koulutustarjontaan (ks. ed.). Avointa yliopisto-opetusta järjestetään pääsääntöisesti perusopintokokonaisuuksina.

Oulun yliopistolla on koulutusvastuu Pohjois-Suomen kauppätieteellisen alan yliopistokoulutuksesta. Oulun ja Lapin yliopistot neuvottelevat kauppätieteellisen alan koulutusyhteistyön jatkamisesta myös vuosina 2007–2009 ottaen huomioon kummankin yliopiston osaaminen, Pohjois-Suomen kauppätieteellisen koulutuksen kokonaisuus sekä opetusministeriön linjaukset korkeakoulujen rakenteellisesta kehittämisestä.

Teknillinen tiedekunta

Teknillisen tiedekunnan tehtävänä on tehdä kansainvälisesti korkeatasoista opetus- ja tutkimustyötä yhteiskunnan ja elinkeinoelämän tarpeisiin erityisesti Oulun yliopiston vaikutusalueella. Tiedekunta toimii monialaisen yliopiston yhteydessä, missä se poikkeaa teknillisen korkeakoulun ja teknillisten yliopistojen mallista. Tämä malli tarjoaa hyvät mahdollisuudet tieteiden väliseen yhteistyöhön.

Tiedekunta toimii tiiviissä yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa. Se kouluttaa osaajia erityisesti elinkeinoelämän sekä tutkimuksen tarpeisiin, mutta myös julkiselle sektorille. Tiedekunnassa tehtävä tutkimustyö johtaa innovaatioihin, joiden pohjalta luodaan uusia työpaikkoja.

Tiedekunta toimii laaja-alaisesti ja sillä on kahdeksan koulutusohjelmaa: arkkitehtuuri, konetekniikka, prosessitekniikka, ympäristötekniikka, sähkötekniikka, tietotekniikka, informaatioverkostot ja tuotantotalous. Tutkimuksessa tiedekunta toimii kaikilla Oulun yliopiston strategian painoaloilla. Tiedekunnan paino- ja kehittämisalaja ovat tietoteollisuus, erityisesti elektroniikka, tietotekniikka, tietoliikennetekniikka ja automaatio; kestävä/puhdas tuotanto ja tietoyhteiskunnan talous, ympäristötekniikka, erityisesti teollisuuden ympäristötekniikka ja biotekniikka sekä monitieteinen vesi- ja geoalan tutkimus; metsäteollisuus, erityisesti puumassan ja paperin valmistus sekä niihin liittyvä automaatio, metallurgia sekä metalli- ja metallituoteteknologia; komposiittimateriaalit ja -rakenteet; nanomateriaalit mukaan lukien nanofotoniikka, -elektroniikka, -biotekniikka ja katalyyysi; mekaaninen puunjalostus ja puurakentaminen; infrastruktuurin ylläpito ja kehittäminen; teollisen toiminnan edellytykset Pohjois-Suomessa; pohjoisen rakennetun ympäristön suunnittelu ja tutkimus sekä tutkimus- ja opetusinfrastruktuurin ylläpito ja kehittäminen

Tiedekunnan osastot ovat mukana useissa valtakunnallisissa tutkijakouluissa ja osastoilla on käynnistynyt myös omia tutkijakouluja. Tiedekunta järjestää yhteisiä jatko-opintokursseja ja panostaa väitöskirjatöiden loppuvaiheen rahoitukseen. Arkkitehtuurin osastolla on vastuu valtakunnallisen Moderni puukaupunki -tutkijakoulusta. Osasto on taiteellisen toiminnan huippuyksikkö vuosina 2007-09. Infotech Oulun tutkijakoulu kehittää informaatiotekniikan alan tohtorintutkintoon tähtäävää jatkokoulutusta ja vuoden 2007 alusta sillä on 25 opetusministeriön rahoittamaa paikkaa.

Tiedekunnassa on tehty mittava työ koulutuksen rakenteellisiksi ja sisällöllisiksi uudistuksiksi tutkintotavoitteiden saavuttamiseksi. Erityisesti prosessi- ja ympäristötekniikan osaston toiminta on saanut tunnustusta. Osasto on yliopistokoulutuksen laatuysikkö vuosina 2007-09. Tiedekunnan tavoitteena on edelleen tehostaa opiskelijarekrytointiin liittyvää pr-työtä lukioissa ja laajentaa sitä myös alemmille kouluasteille.

Kansainvälisten yhteistutkintojen suunnittelu on alkanut kevään 2006 aikana. Tiedekuntaan tulee vaihto-opiskelijoita enemmän kuin lähtee vaihtoon. Tutkintorakenteen uudistuksen yhteydessä arkkitehtuurin osastolle on päätetty perustaa englanninkielinen Architectural Design-opintosuunta. Keväällä 2006 sähkö- ja tietotekniikan osastolla opiskeli 20 eteläkorealaisen Dongseon yliopiston opiskelijan ryhmä.

Tekniikan alalla ollaan valtakunnallisesti vähentämässä aloituspaikkojen määrää ns. Neuvon työryhmän suositusten mukaisesti n. 10 prosentilla. Oulun yliopiston teknillisessä tiedekunnassa tämä tarkoittaa 60 aloituspaikan vähentymistä. Tämä toteutetaan siten, että samanaikaisesti konetekniikan ja tuotontotalouden aloituspaikkojen suhteellinen osuus kasvaa.

Konetekniikan koulutusohjelmassa on aloitettu rakennesuunnittelun ja rakentamisteknologian koulutus ja tutkimus ulkopuolisella rahoituksella opintosuunnan laajuisena. Koulutusohjelmassa on ollut myös auto- ja työkonetekniikan opintosuunta hankerahoituksella vuodesta 2003 alkaen. Molempia opintosuuntia toteutetaan yhteistyössä Oulun ammattikorkeakoulun kanssa.

Prosessi- ja ympäristötekniikan osastolla on yhdessä geologian laitoksen kanssa selvitetty Oulun yliopiston, GTK:n Kokkolan ja Rovaniemen toimipisteiden, Perämerenkaaren korkeakoulujen (Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, Luulajan teknillinen yliopisto) sekä Lapin yliopiston yhteistyötä vuori- ja kaivannaisteollisuuden opetuksen ja tutkimuksen alueella. Tämän alan osaajista on ”huutava” pula; erityisesti geologeista ja kaivannaisteollisuuteen erikoistuneista prosessi-insinööreistä. KTM:n mukaan kaivosalalle tarvitaan 30–40 akateemisen koulutuksen saanutta henkilöä vuodessa. Näistä

kilpailee myös Ruotsi, sillä EU:n alueella nimenomaan Suomi ja Ruotsi ovat potentiaalisimmat metallien ja mineraalien tuottajat.

Tiedekunnassa on myös panostettu uusien, yliopiston varsinaisten painoalojen reuna-alueille sijoituvien tutkimushankkeiden edistämiseen. *Terästutkimuskeskus* on kolmen osaston kuuden professorin yhteinen yritys koota terästeollisuuden tutkimusresursseja laajemmaksi kokonaisuudeksi. Hankkeella on yliopistollinen hankestatus ja se pääsi valtakunnallisten tutkimuksen huippuyksiköiden valinnassa toiselle kierrokselle.

Lääketieteellinen tiedekunta

Lääketieteellinen tiedekunta on korkeatasoinen tutkimus- ja oppimisympäristö ja se kouluttaa terveydenhuollon asiantuntijoita ja monialaisia osaajia haastaviin kansallisiin ja kansainvälisiin tehtäviin. Lääketieteellinen tiedekunta on moni- ja poikkitieteinen yhteisö, joka edistää sivistystä sekä fyysistä ja henkistä hyvinvointia ja terveyttä erityisesti Pohjois-Suomessa. Tiedekunta on erityisesti kehittänyt tieteenalojensa tutkimustoiminnan rakenteita ja edistänyt strategista johtamista sekä laadullista kehittämistä.

Tiedekunnan tavoitteena on kansainvälisesti ja kansallisesti vaikuttava ja tunnustettu profiloitunut tutkimus- ja oppimisyhteisö, jolla on sekä sivistys- että hyötytehtävä. Tiedekunta on merkittävä osa globaalia innovaatiojärjestelmää. Se toteuttaa laadukasta, joustavaa, sisällöltään relevanttia opetusta monipuolisissa elinikäistä oppimista tukevista ympäristöissä.

Tiedekunta käyttää tutkimus- ja opetustyössään tehokkaasti hyväkseen laaja-alaisuuttaan. Tiedekunnalla on kansainvälisesti vahva asema painoaloillaan. Tutkimuksen painoaloja ovat elämäkaari- ja vanhuustutkimus; hermostontutkimus; sidekudostutkimus sekä tuki- ja liikuntaelinsairaudet; sydän- ja verisuonisairaudet; syöpäbiologia ja syöpäsairaudet ja kuudentena ympäristön ja terveyden tutkimus. Painoalat kattavat yli 80 % kaikesta tiedekunnan tutkimuksesta. Lääketieteellinen tiedekunta on merkittävä alueellinen vaikuttaja erityisesti Pohjois-Suomen toimialojen tiedeperusteisessa osaamisessa. Tiedekunta edistää tehtäväläisyyden alueen henkistä ja fyysistä elämisen laatua. Lääketieteellinen tiedekunta on muun yliopiston tavoin opiskelijoita ja henkilökuntaa houkutteleva ja heistä huolehtiva tiedeyhteisö sekä haluttu yhteistyökumppani toimien useissa kansainvälisissä ja kansallisissa verkostoissa.

Tiedekunta kehittää lääketieteen peruskoulutusta uudistamalla opetussuunnitelmaa ns. autenttisen oppimisen ja osaamisalueittain integroituvan juonneopetuksen periaatteiden pohjalta. Strategisten tavoitteiden mukaisesti tullaan lääketieteen peruskoulutusta lähivuosina kehittämään vahvan spesifisten tietojen ja taitojen antaman ammatillisen pohjan lisäksi painopistealueina ns. yleiset taidot eli tiedonhankinta ja tiedon kriittinen arviointi, vuorovaikutustaidot sekä terveydenhoidon resurssien hallinta. Hajauttamalla lääketieteen perusopetusta alueen terveyskeskuksiin ja sairaaloihin parannetaan opetuksen laatua ja vastataan samalla alueelliseen palvelutehtävään päämääränä perusterveydenhuollon erityisvaatimusten parempi huomioonottaminen koulutuksessa ja koulutuksen alueellisen vaikuttavuuden lisääminen.

Tiedekunta suunnittelee ja toteuttaa rakenteidensa olennaisen kehittämisen ja uudistamisen siten, että tiedekunnan uusi hallintorakenne otetaan laajan valmistelun tuloksena käyttöön viimeistään seuraavien tiedekuntaneuvoston ja laitosneuvostojen toimikausien alusta tammikuussa 2009. Tavoitteen on organisoida tiedekunnan hallinto sekä opetusministeriön että yliopiston linjausten mukaisesti isommiksi laitoskokonaisuuksiksi, jotka muodostuvat valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti yli viiden professorin yksiköiksi. Tarkoituksena on saattaa tiedekunnan hallintorakenne pa-

remmin tukemaan sekä tutkimuksen että opetuksen tarpeita yksinkertaistamalla ja virtaviivaistamalla nykyistä hallintorakennetta. Tiedekunta on nyt jakaantunut 27 laitokseen ja klinikkaan sekä lisäksi useihin muihin erillistoimintoihin. Ratkaisu on johtamisjärjestelmänä tilanteessa, jossa dekaanin tehtävät ovat ratkaisevasti lisääntyneet esimerkiksi UPJ:n käyttöönoton myötä, aivan liian hajanainen ja työläs sekä joustamaton reagoimaan nopeisiin muutostarpeisiin. Tiedekunnan laitokset ja klinikat on tarkoitus yhdistää viideksi isommaksi laitoskokonaisuudeksi, joiden johtajat yhdessä dekaanin ja varadekaaneiden kanssa muodostavat tiedekunnan operatiivisen johtoryhmän. Samalla voidaan tehostaa muun muassa hallinnon tukitoimintoja, että nämä voidaan sopeuttaa sekä valtion tuottavuusohjelman vaatimuksiin että tulossa olevaan henkilöstö- ja taloushallinnon palvelukeskukseen.

Hammaslääkärikoulutuksen toteuttaminen Oulun ja Kuopion yliopistojen yhteistyönä

Kuopion yliopiston 30.8.2006 päivättyihin rakenteellisen kehittämisen hanke-esityksiin sisältyy ehdotus hammaslääkärikoulutuksen aloittamisesta Oulun ja Kuopion yliopistojen yhteishankkeena siten, että noin puolet koulutusohjelmasta toteutettaisiin Kuopiossa Kuopion yliopiston, Savonia-ammattikorkeakoulun ja Kuopion yliopistosairaalan yhteistyönä. Hankkeen tarkoituksena on parantaa hammaslääkärityövoiman saatavuutta Itä-Suomessa, jossa hammaslääkäripula on erityisen suuri. Ehdotuksen mukaan Kuopion yliopistoon otettaisiin 15 hammaslääketieteen opiskelijaa syksyllä 2007. Alkuopintojen jälkeen opiskelijat siirtyisivät Ouluun suorittaakseen siellä pääosan klinisen vaiheen opinnoistaan. Oulun yliopisto myöntäisi heille hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon.

Oulun yliopiston hammaslääketieteen laitos suhtautuu myönteisesti ehdotettuun koulutusyhteistyöhön ja on periaatteessa valmis toimimaan koulutuksesta vastaavana ja tutkinnon myöntävänä yksikkönä. Lisäksi hammaslääketieteen laitos esittää, että Kuopion yliopisto valitsee 15–20 hammaslääketieteen opiskelijaa, joille Oulun yliopisto myöntää opinto-oikeuden edellyttäen, että Kuopion yliopisto antaa heille kahden ensimmäisen vuoden mittaisen alkuopetuksen.

Oulun yliopisto on valmis toteuttamaan esityksen, mikäli opetusministeriö katsoo asian aiheelliseksi.

Kajaanin yliopistokeskus

Oulun yliopiston Kajaanin yliopistokeskus on Kainuun ja Ylä-Savon alueen yliopistollisten toimintojen muodostama osaamiskeskittymä, jossa Joensuun, Kuopion, Jyväskylän, Oulun ja Lapin yliopistot tekevät yhteistyötä Oulun yliopiston koordinoimana. Keskus toimii Oulun yliopiston erillislaitoksena. Yhteistyöyliopistojen kanssa on tehty yhteistyösopimus.

Yliopistokeskus on mukana kaikissa kolmessa yliopistojen perustehtävässä: tutkimuksessa, opetuksessa sekä yhteiskunnallisessa palvelutehtävässä ja keskus toimii aikuiskoulutuksen alueellisena koordinaatio- ja resurssikeskuksena sekä edistää tutkimustulosten tehokasta siirtämistä elinkeinoelämälle ja alueen kehityspolitiikasta vastaaville. Yliopistokeskuksessa toimivilla yksiköillä on oma omat perustehtävänsä. Yliopistokeskuksessa on yliopistojen yhteisiä maisteri- ja jatkokoulutusohjelmia. Yliopistokeskuksen toiminta perustuu osaltaan myös Kainuun hallintokokeilun toteuttamisesta tehtyyn valtioneuvoston periaatepäätökseen. Yliopistokeskuksen yhteistyöyliopistojen yhteisenä tavoitteena on kansallisen ja kansainvälisen monitieteisen huippututkimuksen vahvistaminen, erityisesti liikuntateknologian, mittaustekniikan, biotieteiden ja tietojenkäsittelytieteiden osalta. Voimavaroja ja toiminnan painopistettä kohdennetaan ko. alueille.

Tutkimustoiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi luodaan mittaustekniikan tutkimuskonsortio, jonka toiminta perustuu Kajaanin yliopistokeskuksessa toimivien sekä eri tieteenalojen että yksiköiden

vahvaan yhteistyöhön. Toiminta verkottuu Measurespolis-ohjelmaan 2007–2013 ja Kajaanin teknologiakeskukseen sekä Snowpolikseen. Yhteistyöllä luodaan menettelytavat myös tutkimustiedon hyödynnettävyyden ja käytön lisäämiselle sekä kaupallistettavien tuoteinnovaatioiden, julkisen hallinnon verkkopalveluiden ja uudenlaisten sosiaalisten ja teknisten innovaatioiden rajapintoihin syntyvien toimintamallien ja -järjestelmien kehittymiselle. Tutkimusyhteistyö osioon sisältyy myös innovaatiotoimintaa palvelevan tutkimusjärjestelmän kehittäminen osaksi maakuntakorkeakoulua.

Lisäksi yliopistokeskus toteuttaa yhteiskunnallista palvelurooliaan tulevan osaamiskeskusohjelman, aluekeskusohjelman sekä maakunnan toteuttamisohjelman (TOTSU) ja korkeakoulustrategioiden kautta. Toimivien yritysten ja tutkimuksen välistä yhteistyötä syvennetään mittalaitetutkimuksen ja CreaTol-käytettävyydelaboratorion, Skill Lab -laboratorion sekä biolaboratorion osalta. Tavoitteena on kohottaa ja terävöittää tutkimuksen kansainvälisyyttä ja tieteellistä tasoa. Yrittäjyyskoulutus integroidaan tiiviisti eri tutkintoihin tavoitteena akateemisen yrittäjyyden lisääntyminen.

Oulun yliopiston pääkampuksen ja Lapin yliopiston osalta yhteistyön vahvat alat ovat mittaustekniikka, tietojenkäsittelytieteet, opettajankoulutus sekä kulttuuriteollisuus ja matkailu. Mittaustekniikan tutkimus- ja kehitystoiminta kootaan sateenvarjo-organisaation alle. Sateenvarjo-organisaatiossa on mukana Oulun yliopistosta Mittalaitelaboratorio, Biotekniikan laboratorio, Center of Wireless Communication ja tietojenkäsittelytieteen laitos. Lisäksi yhteistyötä tehdään Kajaanin ammattikorkeakoulun, VTT:n ja alan yrittäjien kanssa. Toiminta verkottuu kansainvälisesti. Lapin yliopiston kanssa käynnistetään ohjelmakaudella kulttuurituotannon kansainvälinen maisteriohjelma ja teknillinen tiedekunta pyrkii potentiaalisten opiskelijoiden saatavuudesta riippuen käynnistämään Kajaanissa mittaustekniikan maisterikoulutuksen (DI) muuntokoulutuksena. Luokanopettajakoulutus Kajaanissa profiloituu perusasteen koulujen luokan- ja yhtenäisen perusasteen opettajakoulutukseen korostaen kansallisen kulttuurin ja kotiseudun tutkimusta; erityisesti painotetaan liikunta- ja terveystieteitä, erityispedagogiikkaa ja yrittäjyyskasvatusta. Opettajankoulutuksen ympärillä oleva huippututkimus kootaan perustettavaan kehittävän opetuksen ja oppimisen tutkimusyksikköön.

Jyväskylän yliopiston ja Kuopion yliopiston kanssa tehtävässä yhteistyössä keskeiset alat ovat liikuntateknologia, liikunta- ja terveystieteet, elintarvikebiotekniikka sekä erityispedagogiikka. Tavoitteena on jatkaa liikuntateknologian maisteri- ja tohtoriohjelmiä sekä käynnistää erityisopetuksen pätevöitymiskoulutus Kajaanissa Jyväskylän yliopiston kanssa yhteistyössä. Kuopion yliopisto käynnistää biotekniikan laboratoriossa elintarvikebiotekniikan maisteriohjelman. Opetuksessa hyödynnetään Snowpoliksen oppimis- ja teknologiaympäristöjä.

Lönnrot-instituutin ja aikuiskoulutusyksikön tutkimus-, kehittämis- ja koulutuspalveluita kehitetään osana Kainuun innovaatiojärjestelmää. Aikuiskoulutusyksikkö verkottuu yhteistyöyliopistojen aikuiskoulutusyksiköiden kanssa tavoitteena koulutus- ja kehittämissyhteistyön lisääminen ja koulutustarjonnan monipuolistaminen. Lisäksi yksiköiden kansainvälistä osaamista ja verkottumista vahvistetaan. Kajaanin yliopistokeskuksen tietojenkäsittelytieteiden, mittalaitelaboratorion ja ammattikorkeakoulun yhteistyötä syvennetään tukipalveluiden, hallinnon, opetuksen, tutkimus- ja kehitystoiminnan ja maakuntakorkeakoulun alueilla.

5 Vuonna 2008 alkavaksi esitettävät hankkeet

Yliopisto esittää opetusministeriön hankerahoitusta seuraavien uusien hankkeiden käynnistämiseksi vuonna 2008. Hankkeet tukevat yliopiston painoaloja ja profiloitumista, toteuttavat opetusministeriön mukaisia yliopistojen yhteisiä kehittämiskohteita sekä edistävät yliopistojen välistä yhteistyötä. Hankkeiden kuvaukset rahoitussuunnitelmiseen sisältyvät KOTA-extranet-järjestelmään (<http://kotaplus.csc.fi:7777/kota/>; vaatii käyttäjätunnuksen), minkä lisäksi ne ovat asian valmistelu- ja käsittelyaikana ladattavissa osoitteessa <http://www.hallinto.oulu.fi/suunnit/tulos/hanke08/>.

Yliopisto pitää tarpeellisena strategiansa mukaisen toimenpideohjelman toteuttamiseksi, että esite-tyille hankkeille/hanketyypikokonaisuuksille saataisiin rahoitusta. Hanketyypin valinta on joissain tapauksissa vaikea. Esimerkiksi hammaslääketieteen hanke voitaisiin sijoittaa myös *Kansallisen terveysprojektin* osioon. Yliopisto esittää eräitä rakenteelliseen kehittämiseen kuuluvia hankkeita koottavaksi yhdeksi hankekokonaisuudeksi (Tutkimuksen laadun kehittäminen ja painoalojen profilointi), jonka tarkempi kohdentaminen jäisi yliopiston päätehtäväksi.

Hanke-esityksillään yliopisto on toteuttamassa strategiaansa käytäntöön. Hankkeilla pyritään edistämään strategian kehittämiskohteita: tutkimus, koulutus, yhteiskunnallinen vuorovaikutus ja johtaminen.

Alueelliseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen liittyvien hankkeiden (3) lisäksi yliopistolla on käynnistymässä koko yliopiston alueellisen toiminnan arviointi, jota koskevn erillisen hanke-esityksen yliopisto on joulukuussa 2006 toimittanut opetusministeriöön.

Hanke	OPM:lta haettava hanke- rahoitus vuodelle		Prioriteetti
	2008 1000 €	2009 1000 €	
Uudet hanke-esitykset yhteensä (ilman harjoittelukouluja)	7652	7720	
Toimitilat, varustaminen	340	390	
-Varustaminen yhteensä	340	390	
Alueellinen ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus	590	595	
Oulun vuori- ja kaivannaisteollisuusklusterin muodostaminen	145	150	1
Elinikäisen oppimisen palvelujen kehittäminen	175	175	2
Osaamisen diffuusio – tietojenkäsittelyn koulutuksen alueellisten rakenteiden kehittäminen	270	270	3
Biotekniikka	1445	1400	
Biokeskus Suomen biotieteiden ja biolääketieteen infrastruktuuri (siitä Oulun yliopiston osuus)	1445 (275)	1400 (220)	1
Kansainvälistyminen	800	800	
Pohjoisen osaamisyhteisön luominen ja vahvistaminen	600	600	1
Double Degree Programme in Finance and Economics	100	100	2
Double Degree Programme in Financial and Management Accounting	100	100	3
Liiketoimintaosaaminen ja yrittäjyys	50	50	
Pk-yritysten johtamisen ja yrittäjyyden ohjelma	50	50	1

Nano-ohjelma	315	290	
BINAMIX – Nanoteknologian, mikroelektroniikan ja bio/lääketieteen yhteistyömallien ja verkostojen kehittäminen nanotoksikologiassa ja mikrofluidistiikassa (OY-KuY)	200	200	1
Mikro- ja nanoteknologian keskuksen kansainvälisen yhteistyön kehittäminen	115	90	2
Opiskeluprosessien kehittäminen	209	176	
Oppimiskeskusverkoston palvelutarjotin -hanke	209	176	1
Rakenteellinen kehittäminen	3783	3899	
Tutkimusinfrastruktuurin kehittäminen Oulun yliopistossa	2000	2000	1
Tutkimuksen laadun kehittäminen ja painoalojen profilointi	997	1013	2
--CISDE: Center of Information Systems, Software and Digital Economy			(2)
-tutkimuskeskuksen käynnistäminen	(390)	(390)	
--Jokapaikan tietotekniikan soveltaminen hyvinvointipalveluissa	(260)	(260)	(2)
--Terästudkimuskeskus	(150)	(150)	(2)
--POTKU - Pohjoisen kulttuuriympäristön tutkimus ja tutkijaksi kasvu	(90)	(90)	(2)
--Geoympäristön opetuksen ja tutkimuksen rakenteellinen kehittäminen (Geolaboratoriohanke)	(107)	(123)	(2)
Yliopiston hallinnon ja tukitoimien rakenteellinen kehittäminen vuosina 2007–2009	230	208	3
Video Funet palvelu	228	228	4
Hammaslääkärikoulutus yhteistyössä Kuopion yliopiston kanssa	328	450	5
Tietoyhteiskunta	120	120	
Terveystieteiden ICT:n koulutuksen ja tutkimuksen kehittäminen	120	120	1
Oulun yliopisto tukee: seuraavia muiden yliopistojen esityksiin sisältyviä yhteishankkeita, joissa se on osallisena: - HY: Logopedien koulutusyhteistyöverkosto LOGONET -TKK: GEONET Geolan koulutuksen ja tutkimuksen rakenteellinen kehittäminen - HY: Sisältötuotantoa yhteiskäyttöisen materiaalin tuotantoprosessin näkökulmasta (SITU) -HY: Valtakunnallinen työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen hallintajärjestelmä (Erha)			
Harjoittelukoulut	50	50	
Modernin oppimisympäristön kehittäminen yliopistokouluun	50	50	1

OULUN YLIOPISTON RAKENNUSINVESTOINTISUUNNITELMA 2007 - 2011

Hankkeen nimi	Paikka-kunta	Hankkeen laajuus	Rak.töiden alk. vuosi	Kust. arvio [1000 €] (alv 0%)	Valmistumis-vuosi	Huom:
Sovitut hankkeet						
Linnanmaan kampusalueen peruskorjaus ja tilajärjestelyt (avaruusfysiikka, geotieteen ja maantieteen laitos sekä POSO:n ent. kirjaston tilajärjestelyt)	Oulu	1 687 hum ²	2007/1	1 193	2007/12	Peruskorjaus ja muutostyöhanke. Toteutetaan tilastrategian mukaisesti.
Linnanmaan kampusalueen peruskorjaus ja tilajärjestelyt (biokemian laitos)	Oulu	472 hum ²	2008/1	481	2008/9	Peruskorjaus ja muutostyöhanke. Toteutetaan tilastrategian mukaisesti.
Lääketieteellisen tiedekunnan laitosrakennus 2:n peruskorjaus ja tilajärjestelyt: farmakologian, oik.lääket. ja patologian laitoksien tilat	Oulu	9 347 htm ²	2006/10	1 311	2009/12	Peruskorjaus ja muutostyöhanke. Yhteishanke PPSHP:n kanssa.
Suunnitteilla olevat hankkeet						
Vaihtoehtohanke 1: Snellmanian kirjaston muutostyöt, (KTK-MUKO-VAKA), muutostyöt KTK:n tiloissa (MUKO+VAKA), pääkirjaston muutostyöt + muutot ja	Oulu	7 169 hum ²	2010/1	7 151	2012/12	Uudisrakennus- ja muutostyöhanke. Vaihtoehdot 1 ja 2 ovat tilastrategian mukaisia hankkeita joista yliopiston hallitus tekee lopullisen päätöksen myöhemmin
Pääkirjaston laajennus ja	Oulu	1609 htm ²	2009/1		2010/8	
Kasvatustieteellisen tiedekunnan monitoimisali	Oulu	519 htm ²	2009/1		2010/8	
Vaihtoehtohanke 2: Kasvatustieteellisen tiedekunnan laajennus ja	Oulu	4 553 ohm ²	2009/1	7 577	2010/8	
Kasvatustieteellisen tiedekunnan tiloissa tehtävät muutostyöt (MUKO + VAKA)	Oulu	783 htm ²	2009/5		2010/3	
Kajaanin yliopistokeskuksen kirjaston tilojen muutostyöt ja kosteusvaurioiden korjaus	Kajaani	578 htm ²	2008/1	561	2008/12	
Tarveselvityksiä vaativat hankkeet						
Arkkitehtuurin osasto, koulurakennuksen pk	Oulu	1 486 htm ²	2009/2	867	2009/12	Peruskorjaus- ja muutostyöhanke.
Lääketieteellisen tiedekunnan peruskorjaus ja tilajärjestelyt; laitosrakennus 3	Oulu	10 769 htm ²	2010/2	8 262	2012/8	Peruskorjaus- ja muutostyöhanke.
Kasvitieteellisen puutarhan 2. vaihe Linnanmaa	Oulu	820 ohm ²	2009/11	1 979	2010/9	Uudisrakennushanke.
Oulun normaalikoulun laajennushanke, yläaste	Oulu	1 500 ohm ²	2010/4	3 700	2011/2	Uudisrakennushanke.

Perustelut rakennusinvestointisuunnitelmalle

Yliopiston toimitilastrategian yhtenä merkittävänä tavoitteena on tehostaa tilojen käyttöä ja leikata toimitilamenojen kasvua. Tämä merkitsee mm. uudisrakentamistarpeitten tarkistamista. Samalla tarkistetaan olemassa olevien tilojen peruskorjaus- ja muutostarpeet. Nyt esitettävää investointisuunnitelmaa tullaan työn etenemisen myötä tarkistamaan.

Sovitut hankkeet

Linnanmaan kampusalueen peruskorjaus ja tilajärjestelyt avaruusfysiikalle, geo- ja maantieteiden laitoksille sekä POSO:n entisen kirjaston tilajärjestelyt

Peruskorjaus- ja muutostyöt toteutetaan yliopiston tilastrategiassa päätettyjen linjausten mukaisesti.

Rakentamiskustannuksiksi arvioidaan n. 1 193 000 € ja kalustamis- ja varustamiskustannuksiksi n. 175 000 €

Hankkeen valmistuminen aiheuttaa vuodesta 2008 lähtien noin 26 000 €n kokonaislisäyksen tilakustannuksiin vuositasolla. Tarkemmat laskelmat yliopistolle aiheutuvista toiminnallisista muutostöistä johtuvista vuokratilakustannusten lisäyksistä tehdään muutostöiden kustannusvastuumalliin perustuen.

Linnanmaan kampusalueen peruskorjaus ja tilajärjestelyt biokemian laitokselle

Peruskorjaus- ja muutostyöt toteutetaan yliopiston tilastrategiassa päätettyjen linjausten mukaisesti.

Rakentamiskustannuksiksi arvioidaan noin 481 000 € ja kalustamis- ja varustamiskustannuksiksi noin 40 000 €

Hankkeen valmistumisen aiheuttamat tilakustannusten lisäykset vuodesta 2008/9 lähtien lasketaan sen jälkeen kun Senaatti-kiinteistöt on laskenut hankkeen kokonaiskustannusarvion. Laskelmat yliopistolle aiheutuvista toiminnallisista muutostöistä johtuvista vuokratilakustannusten lisäyksistä tehdään muutostöiden kustannusvastuumalliin perustuen.

Lääketieteellisen tiedekunnan laitosrakennus 2:n peruskorjaus ja tilajärjestelyt: farmakologian, oikeuslääketieteen ja patologian laitoksien tilat

Senaatti-kiinteistöt tekee peruskorjauksia, joitten yhteydessä tehdään myös yliopiston tarvitsemia toiminnallisia muutoksia mm. luentosalien osalta. Muutostyösuunnitelmat ovat valmiit ja ne on lähetetty kustannuslaskentaan. Rakentaminen alkaa helmi-maaliskuun vaihteessa. Purkutyöt patologian laitoksen vanhoissa tiloissa ja uuden ilmastointikonehuoneen työt rakennuksen katolla ovat alkaneet jo viime vuoden lokakuussa.

Senaatti-kiinteistöt edellyttää vuokra-ajan jatkamista 15 vuodella. Opetusministeriö on oikeuttanut yliopiston tekemään ko. vuokrasopimuksen Senaatti-kiinteistöjen kanssa.

Hanke toteutetaan kolmessa vaiheessa. Rakentamiskustannuksiksi arvioidaan n. 1 285 000 € ja kalustamis- ja varustamiskustannuksiksi 1. vaiheessa v. 2007 lopussa 120 000 €, 2. vaiheessa v. 2008 lopussa 150 000 € ja 3. vaiheessa v. 2009 lopussa 120 000 €

Koko hankkeen valmistuminen vuodesta 2010 alkaen vähentää yliopiston kokonaistilakustannuksia noin 82 500 €vuositasolla.

Suunnitteilla olevat hankkeet

Vaihtoehtoiset suunnitelmat: toimitilastrategiassa on esitetty kaksi vaihtoehtoista suunnitelmaa tilojen muutoksille ja uudisrakentamiseksi. Vaihtoehtoa ei ole vielä päätetty yliopiston hallituksessa sillä päätös edellyttää rakenteelliseen kehittämiseen liittyviä valtakunnallisia ratkaisuja mm. opettajankoulutuksesta, harjoittelukouluista sekä yliopiston ja ammattikorkeakoulujen yhteistyöstä.

Senaatti-kiinteistöt on myynyt Kasarmintie 4:n kiinteistön, jonka tiloissa toimivat yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan musiikkiopetus ja teknologiakasvatuksen yksiköt. Kiinteistön myynnin johdosta yliopisto joutui siirtämään osan näistä tiedekunnan toiminnoista Maunonkatu 2:n kiinteistöön ja vuorostaan Maunonkatu 2:sta toimintoja Linnanmaan kampusalueelle tiloja tiivistämällä ja järjestelemällä kasvatustieteiden tiedekunnan toimintoja Linnanmaan tiloissa.

Yliopisto suunnittelee luopumista Maunonkatu 2:n kiinteistöstä ja siinä toimivien yksiköiden keskittämistä Linnanmaan kampusalueelle kasvatustieteiden tiedekunnan yhteyteen. Tällöin päästään tehokkaaseen tilojen ja palveluiden yhteiskäyttöön sekä yksiköiden muuttuvien tilatarpeiden helppöihin järjestelyihin. Samalla vähennetään riskiä tilojen tyhjäkäytöstä.

Vaihtoehto I:

Snellmanian kirjaston yhdistäminen pääkirjastoon ja pääkirjastolle laajennus; kasvatustieteiden tiedekunnan musiikkikasvatukselle ja varhaiskasvatuskeskukselle tehdään tilat Snellmanian kirjaston entisiin tiloihin ja kasvatustieteiden tiedekunnalle tehdään laajennus

Kasvatustieteiden tiedekunnassa joudutaan tässä vaihtoehdossa tekemään 969 m²:n suuruiset sisäiset muutostyöt, jotta musiikkikasvatukselle ja varhaiskasvatuskeskukselle saataisiin tarvittavat lisätilat tiedekunnan nykyisiin tiloihin. Lisäksi joudutaan tekemään Snellmanian kirjaston entisiin tiloihin 2 428 m²:n muutostyöt musiikkikasvatuksen ja varhaiskasvatuskeskuksen tarpeisiin. Lisäksi musiikkikasvatukselle ja varhaiskasvatuskeskukselle on rakennettava 519 m²:n suuruinen monitoimisali tiedekunnan nykyisten tilojen pohjoispäähän.

Kasvatustieteiden tiedekunnan uudistilojen yhteyteen on suunniteltu rakennettavaksi taide- ja monitoimisali. Tuleva taidesali on oleellinen opettajankoulutukseen kuuluva juhlakulttuurin mahdollistava kulttuuri- ja taidetila, joka on tähän mennessä puuttunut Linnanmaalta. Taide- ja monitoimisali on ensisijaisesti taiteiden ja kulttuurin sali, joka mahdollistaa tiedekunnan kaikkien jaoksien opetussuunnitelmien toteutumisen. Tiedekuntaan kuuluu varhais-, luokanopettaja- ja musiikinopettajakoulutukset, joissa toteutetaan musiikin, draaman, tanssin ja kuvataiteen projekteja ja integroivia kokonaisuuksia.

Sali varustetaan nykyaikaisella, monialaisella ääni- ja esitysteknologialla, joka mahdollistaa konsertti- ja näyttämötoiminnan. Sali suunnitellaan tilaksi, jossa voidaan pitkäjänteisesti harjoitella kulloinenkin

ilmaisullinen projekti. Salin informaatiotekniikka mahdollistaa erilaisten opetus- ja tutkimusprojektien dokumentoinnin sekä digitaalisten julkaisujen ja tallenteiden tekemisen. Toissijaisesti monitoimisali toimii myös konferenssitilana, jossa on nykyaikainen informaatiotekniikka.

Snellmanian kirjaston yhdistäminen pääkirjastoon edellyttää pääkirjaston nykyisissä tiloissa tehtäviä muutostöitä 3 772 m²:n alueella, jotta Snellmanian kirjaston nykyinen aineisto saataisiin mahtumaan pääkirjaston tiloihin. Lisäksi täytyy tehdä pääkirjastoon 1 609 m²:n suuruinen laajennus uudisrakennuksena, johon siirretään osa pääkirjaston kirjakokoelmista.

Rakentamiskustannuksiksi arvioidaan n. 7 151 000 € ja uudisrakennuksen varustamiskustannuksiksi 240 000 € ja muutostöistä aiheutuva varustaminen 450 000 €

Hankkeen valmistumisen aiheuttamat tilakustannusten lisäykset vuodesta 2010/8 lähtien lasketaan sen jälkeen kun Senaatti-kiinteistöt on laskenut hankkeen kokonaiskustannusarvion. Laskelmat yliopistolle aiheutuvista toiminnallisista muutostöistä johtuvista vuokratilakustannusten lisäyksistä tehdään muutostöiden kustannusvastuumalliin perustuen.

Vaihtoehto 2:

Uudisrakennus musiikkikasvatukselle ja varhaiskasvatuskeskukselle + kasvatus-tieteiden tiedekunnan nykyisissä tiloissa tehdään tarvittavat muutostyöt

Vaihtoehto 2:n mukaan Snellmanian kirjasto jää entiselle paikalle. Kasvatustieteiden tiedekunnalle on rakennettava 4 553 m²:n suuruinen laajennusosa, koska musiikkikasvatuksen ja varhaiskasvatuskeskuksen tarvitsemia tiloja ei voida järjestää kasvatustieteiden tiedekunnan sisäisillä tilajärjestelyillä eikä muistakaan kampusalueen tiloista musiikkikasvatuksen ja varhaiskasvatuskeskuksen yksiköiden siirtyessä pois Maunonkatu 2:n tiloista Linnanmaan kampusalueelle. Lisäksi tiedekunnan nykyisissä tiloissa on tehtävä välttämättömät muutostyöt 783 m²:n alueella.

Rakentamiskustannuksiksi arvioidaan n. 7 577 000 € ja uudisrakennuksen varustamiskustannuksiksi 400 000 € ja peruskorjaushankkeen varustamiskustannuksiksi 40 000 €

Hankkeen valmistumisen aiheuttamat tilakustannusten lisäykset vuodesta 2010/3 lähtien lasketaan sen jälkeen kun Senaatti-kiinteistöt on laskenut hankkeen kokonaiskustannusarvion. Laskelmat yliopistolle aiheutuvista toiminnallisista muutostöistä johtuvista vuokratilakustannusten lisäyksistä tehdään muutostöiden kustannusvastuumalliin perustuen.

Kajaanin yliopistokeskuksen kirjaston tilojen muutostyöt ja kosteusvaurioiden korjaus

Kirjaston nykyiset tilat (578 m²) on tehdyn tilatarveselvityksen mukaan suunniteltava vastaamaan yliopistokeskuksen tulevien vuosien tarpeita ajatellen koska kirjastotilojen yhteishanke Kajaanin kaupungin kirjaston kanssa ei toteutunut. Suunnitelmassa on huomioitava varhaiskasvatuksen opetuksen loppuminen Kajaanissa ja uudet koulutussuunnitelmat.

Kirjaston rakenteissa on havaittu vuonna 2006 kosteusvaurioita katto- ja seinärakenteissa. Vaurioiden laajuus ja vakavuus on selvitettävä ja vauriot korjattava ja samassa yhteydessä tehdään tarvittavia muutostöitä. Toiminnallisten muutostöiden tarve ja laajuus selvitetään perustettavassa asiantuntijatyöryhmässä vuoden 2007 aikana. Muutostyö- ja korjaushanke suunnitellaan 2007/8–2008/1 ja toteutetaan vuoden 2008 aikana.

Peruskorjaushankkeen rakentamiskustannuksiksi arvioidaan n. 561 000 € ja varustamiskustannuksiksi 40 000 €

Hankkeen valmistumisen aiheuttamat tilakustannusten lisäykset vuodesta 2009/9 lähtien lasketaan sen jälkeen kun Senaatti-kiinteistöt on laskenut hankkeen kokonaiskustannusarvion. Laskelmat yliopistolle aiheutuvista toiminnallisista muutostöistä johtuvista vuokratustannusten lisäyksistä tehdään muutostöiden kustannusvastuumalliin perustuen.

Lisäselvityksiä vaativat hankkeet

Arkkitehtuurin osasto, koulurakennuksen peruskorjaus

Senaatti-kiinteistöt peruskorjaa vanhan kivisen koulurakennuksen vuonna 2009 ja samalla tehdään myös yliopiston tarvitsemia välttämättömiä toiminnallisia tilamuutoksia. Talotekniikka (LVISA) peruskorjataan kokonaan vastaamaan nykyisten rakentamismääräysten vaatimuksia ja säädöksiä. Muutostyösuunnitelmaa valmistellaan sekä tilojen että kustannusten osalta.

Rakentamiskustannuksiksi arvioidaan n. 867 000 € ja kalustamis- ja varustamiskustannuksiksi n. 100 000 €

Hankkeen valmistumisen aiheuttamat tilakustannusten lisäykset vuodesta 2010 lähtien lasketaan sen jälkeen kun Senaatti-kiinteistöt on laskenut hankkeen kokonaiskustannusarvion. Laskelmat yliopistolle aiheutuvista toiminnallisista muutostöistä johtuvista vuokratustannusten lisäyksistä tehdään muutostöiden kustannusvastuumalliin perustuen.

Lääketieteellisen tiedekunnan peruskorjaus; laitosrakennus 3

Senaatti-kiinteistöt tekee laitosrakennus 3:een peruskorjauksia kolmessa eri rakennusvaiheessa vuosina 2010–2012, joitten yhteydessä tehdään myös yliopiston tarvitsemia toiminnallisia muutoksia mm. kellarikerroksesta poissirretävän ilmastointikonehuoneen tilalle. Talotekniikka (LVISA) peruskorjataan kokonaan vastaamaan nykyisten rakentamismääräysten vaatimuksia ja säädöksiä. Muutostyösuunnitelmaa valmistellaan sekä tilojen että kustannusten osalta. Rakentamisen kokonaiskustannuksiksi arvioidaan n. 8,262 M€

Hankkeen valmistumisen aiheuttamat tilakustannusten lisäykset vuodesta 2012/8 lähtien lasketaan sen jälkeen kun Senaatti-kiinteistöt on laskenut hankkeen kokonaiskustannusarvion. Laskelmat yliopistolle aiheutuvista toiminnallisista muutostöistä johtuvista vuokratustannusten lisäyksistä tehdään muutostöiden kustannusvastuumalliin perustuen.

Kasvitieteellisen puutarhan 2. vaihe

Kasvitieteellisen puutarhan laajennustarve perustuu puutarhaa käyttävän modernin biotieteellisen tutkimuksen ja opetuksen laajentumiseen ja monitieteisen työskentelyn lisääntymiseen. Kuvattua kehitystä ei aiemmissa rakennusohjelmissa ole voitu riittävästi ennakoita, minkä vuoksi Oulun yliopiston kilpailukyky alan muiden yksiköiden kanssa heikkenee. Ilman ajanmukaista ja geeniteknikkalain vaatimaa infrastruktuuria (mm. kasvimolekyylibiologian kasvien kasvatus- ja laborointitiloja) alan tutkimuksen on vaikeaa pysyä kansainvälisen kehityksen mukana. Myös kansainvälisesti korkeatasoinen ekologinen kasvitiede edellyttää riittävän korkeatasoiset ja asianmukaiset tutkimus-tilat.

Puutarhan tilantarvetta lisää ennen muuta modernin biologisen tutkimuksen edellyttämät säädeltävät kasvatustilat. Molekyylibiologia on yliopiston tutkimuksen painoaloja, ja siihen kuuluvan kasvi-molekyylibiologian ja -biotekniikan tutkimusta ja opetusta on sekä kansallisesti että paikallisesti sitouduttu vahvistamaan.

Voimassa oleva geenitekniikkalaki edellyttää asianmukaisia tiloja muuntogeenisten kasvien kasvattamiselle. Nykyiset tilat eivät kaikilta osin vastaa lain edellyttämiä tiloja ja näin ollen rajoittavat tutkimusmahdollisuuksia. Muuntogeenisten kasvien maailmanlaajuuden sekä tutkimuksellisen että kaupallisen (v. 2004 viljelyala oli 81 miljoonaa hehtaaria, mikä on 20 prosenttia enemmän kuin vuonna 2003) merkityksen johdosta olisi suotavaa, että alaa pystyttäisiin täysipainoisesti kehittämään Oulun yliopistossa.

Kasveihin liittyvä biotekninen ja ympäristömuutoksiin liittyvä kokeellinen ekologia tarjoaa myös työllisyyttä ja yritystoimintaa edistäviä mahdollisuuksia ns. ympäristöklusterin puitteissa. Kasvitieteellinen puutarha tarjoaisi myös tällaisille hankkeille erinomaiset puitteet. Oulun seudun elinkeinojen kehittämissstrategiassa Oulun yliopisto on keskeisessä asemassa alueen uusteollistamisessa, mikä on osa koko Pohjois-Suomen työllisyyden edistämistä. Painopistealoina tässäkin kehittämissstrategiassa ovat mm. biotekniikka sovellutuksineen ja biomassojen potentiaalinen hyödyntäminen energian, polttoaineiden ja non-food-tuotteiden tuotannossa. Kasvitieteellinen puutarha voi osallistua ko. strategian toteuttamiseen entistä painokkaammin, mikäli puutarhan laajentamishankkeen toteutuminen tarjoaa tutkimus- ja kehitystyölle korkeatasoisen ympäristön.

Yksikössä on jo meneillään useita em. tutkimus- ja kehittämishankkeita, joita rahoittavat mm. EU:n aluerahastot, yksityiset säätiöt ja Suomen Akatemia. Hankkeissa on aktiivisina osapuolina myös muita tieteenaloja, tutkimuslaitoksia (mm. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus ja Metsäntutkimuslaitos) ja useita yrityksiä.

Puutarhan laajentamishankkeella on yhtymäkohtia myös yliopiston uuden ympäristötekniikan (mm. bioprosessoinnin) ja ympäristöbiologian koulutukseen ja tutkimukseen.

Kasvitieteellisen puutarhan esitetty rakennussuunnitelma tukeutuu edellä mainittuihin kehitysnäkyelmiin akuuttien opetuksellisten ja tutkimuksellisten tarpeiden ohella. Esitetyillä suunnitelmilla pyritään kehittämään olosuhteita, jotka mahdollistavat monitieteisen kasveihin kohdistuvan ja niitä hyödyntävän tutkimuksen ja opetuksen kehittämisen uuden biologian osana. Tämä tarjoaa oman mahdollisuuden myös yhteiskunnan uusteollistamiskehityksessä osana Pohjois-Suomen kehittämissohjelmaa.

Laaditun perustamis- ja esisuunnitelman mukaan lisätilojen kokonaistarve on 820 ohm².

Rakentamiskustannuksiksi arvioidaan n. 1,98 M€ ja kalustamis- ja varustamiskustannuksiksi 60 000 €

Yliopisto esittää hankkeen suunnittelun aloitettavaksi vuonna 2009 ja rakentamisen vuoden 2010 alussa.

Hankkeen valmistuminen aiheuttaa tilakustannuksiin vuodesta 2010/9 lähtien noin 181 000 €n kokonaislisäyksen vuositasolla.

Hankkeen valmistumisen aiheuttamat tilakustannusten lisäykset vuodesta 2011 lähtien on arvioitu alustavasti kustannusarvioon perustuen. Tarkemmat laskelmat tehdään uudisrakennussuunnitelmien edetessä.

Oulun normaalikoulun laajennushanke

Oulun normaalikoulun nykyiset koulurakennukset ovat valmistuneet vuosina 1981 ja 1983, minkä jälkeen niihin on tehty normaalista käytöstä ja kulumisesta aiheutuneita vuosikorjaustöitä. Koulun toimintaa on organisoitu nykyisin aivan toisella tavalla kuin 1980-luvun alussa. Nykyinen toiminta perustuu luokattomaan ja kurssimuotoiseen lukioon. Myös yläaste on jaksoluvussa ja opetus on kurssitettu. Opetusta ei säädellä enää ryhmäkokojen avulla. Kurssimuotoisuudesta johtuu, että opetusryhmien lukumäärä on kasvanut huomattavasti aikaisemmasta. Tilojen riittämättömyys ohjaa voimakkaasti työjärjestyksen suunnittelua ja sen tekemistä ja vaikeuttaa pedagogisesti mielekkäitten ratkaisujen tekemistä. Pienryhmätilojen lisäksi on puutetta toisesta suuremmasta opetustilasta, johon mahtuisi kerrallaan 60–80 opiskelijaa. Tieto- ja viestintätekniikan tuleminen kouluun ja sen laajentuva käyttäminen sekä opetusmenetelmien kehittäminen entistä enemmän kokeelliseen ja yhteistoiminnalliseen suuntaan lisäävät tilatarpeita. Erityisesti luonnontieteen opetus tarvitsee yhden kokeellisen työskentelyn mahdollistavan laboratorioluokan.

Kouluun sijoittuu myös Ouluun tulevia maahanmuuttajien ja pakolaisten lapsia. Heidän opetuksensa järjestäminen asettaa myös omat tilatarpeensa. Teknologian opettaminen on nykypäivää ja se laajenee uusien koulutuksen ja kehittämissuunnitelmien myötä. Teknologiaopetuksen vaatimat laitteet eivät mahdu koulun nykyisen teknisen työn tiloihin. Nykyisessä koulurakennuksessa opettajien työtilat ovat aivan riittämättömät tarpeisiin nähden, kun siirrytään ja kokonaistyöaikaan. Lisätilaa tarvitaan siten opettajien työtiloiksi ja opetusharjoittelun ohjaustiloiksi.

Oulun normaalikoulu esittää yhteensä 1 500 ohm²:n suuruisen laajennuksen rakentamista nykyisten koulurakennusten välittömään yhteyteen samalle tontille

Yliopiston tilapalvelut arvioi laajennuksen rakentamiskustannuksiksi noin 3,7 M€ ja kalustamis- ja varustamiskustannuksiksi 160 000 €

Hankkeen valmistuminen aiheuttaa vuodesta 2011/2 lähtien noin 330 000 €n kokonaislisäyksen tilakustannuksiin vuositasolla.

Lisärakennushanke voidaan toteuttaa vain, jos opetusministeriö myöntää investointiin tarvittavan rahoituksen ja lisärahoituksen investoinnista aiheutuviin kiinteistö- ja ylläpitomenoihin, arvio vuositasolla 330 000 euroa.

Hankkeen valmistumisen aiheuttamat tilakustannusten lisäykset vuodesta 2011/2 lähtien on arvioitu alustavasti kustannusarvioihin perustuen. Tarkemmat laskelmat tehdään uudisrakennussuunnitelmien edetessä.

Päätös hankkeen toteuttamisesta edellyttää harjoittelukouluja koskevaa valtakunnallista ratkaisua.